

Funktionshinder- ombudsmannens rapport 2021:1

Basmätning 2020 av Göteborgs Stads
program för full delaktighet för personer
med funktionsnedsättning 2021–2026

1. Sammanfattning

Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning började gälla januari 2021. Programmet gäller alla nämnder och styrelser. Programmet innehåller stadens mål inom tio rättighetsområden för att möta innehåll och intention i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Rättighetsområdena i programmet innehåller utöver en beskrivning av kopplingen till konventionen, de nationella målen och programmet även strategier för hur staden ska arbeta för att målen. Till programmet är det angivet indikatorer som ska ge en möjlighet för staden att följa utvecklingen och bedöma måluppfyllelsen.

Basmätningen handlar om vilken starttruta staden befinner sig på när genomförande av programmet inleds. Med stöd av den här rapportens resultat kan stadens förvaltningar och bolag upptäcka och fokusera på de angivna strategierna, samverkan och kunskapsutveckling.

Basmätningen är utförd enligt beslutet i kommunfullmäktige den 12 november 2020 och data har kunnat samlats in på samtliga indikatorer. Varje indikator är redovisad utifrån de värden som redovisats av de som upprättat data. För varje indikator har en bedömning gjorts utifrån indikatorernas kvalitet vad gäller kontinuitet framöver samt möjligheten att utifrån insamlade data kunna värdera hur området utvecklas över tid. Överlag håller indikatorerna hög kvalitet och kan användas för värdering av utveckling.

Det finns rättighetsområden där insamlade data inte fullt ut täcker av berörda målgrupper, inte svarar på rättighetsområdet eller inte är konstruerade på ett ändamålsenligt sätt.

För rättighetsområdet information och kommunikation görs bedömningen att området behöver kompletteras med ytterligare underlag då området är bredare än vad nuvarande indikatorer fångar upp. För övriga rättighetsområden finns det ett varierat behov av kvalitetsförbättringar inför 2022.

Omvärldsrapporteringen i den här rapporten avgränsas till områden med koppling till utfall på indikatorerna. Med stöd utifrån vad andra organisationer och myndigheter under det senaste året rapporterat har en bedömning gjorts att utfallen på indikatorerna visar på resultat i linje med omvärlden.

Sammanfattningsvis, utifrån den här basmätningen, konstateras det att detta indikatorunderlag ger en bild av området som är möjlig att följa de kommande åren. Identifierade utvecklingsbehov blir framöver en del av Funktionshinderombudsmannens strukturella stöd på området.

Göteborg 2021-09-30

Ola Hendar

Funktionshinderombudsman

Innehåll

1. Sammanfattning	2
2. Ärende	5
3. Disposition	6
4. Programmet och rättighetsområden	7
4.1 Strategier i programmet	8
5. Barnrättsperspektivet	9
6. Funktionshinderombudsman, FO	10
6.1 Implementering av programmet	10
6.2 Kommunikationsplan för FO	12
7. Stadens andra styrande dokument som berör området	13
8. En omvärldsbild	15
8.1 Årsredovisning och budget	15
8.1.1 Pandemin 2020	16
8.2 Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor, GRF 2020	16
8.2.1 Funktionsrätt Göteborg, FUB och Göteborgs Dövas Förening	16
9. Metod för insamling av data till indikatorerna	18
9.1 Brist på data	18
9.2 Oklara definitioner	18
9.3 Oklar täckningsgrad	19
9.4 Uppföljning av programmet	19
10. Rättighetsområden och indikatorer	21
10.1 Rätten till ett självständigt liv	21
10.1.1 Indikatorer 1.1-3	22
10.1.2 Kvalitativ bedömning av indikatorerna	23
10.2 Rätten till information och kommunikation	24
10.2.1 Indikatorer 2.1-3	25
10.2.2 Kvalitativ bedömning av indikatorerna	26
10.3 Rätten till demokratisk delaktighet	27
10.3.1 Indikatorer 3.1-6	28
10.3.2 Kvalitativ bedömning av indikatorerna	30
10.4 Rätten till ett tryggt liv	31
10.4.1 Indikatorer 4.1-7	32
10.4.2 Kvalitativ bedömning av indikatorerna	34
10.5 Rätten till bästa möjliga hälsa	35
10.5.1 Indikatorer 5.1-3	36
10.5.2 Kvalitativ bedömning av indikatorerna	37

10.6 Rätten till utbildning.....	38
10.6.1 Indikatorer 6.1-5.....	40
10.6.2 Kvalitativ bedömning av indikatorerna.....	42
10.7 Rätten till arbete och sysselsättning.....	43
10.7.1 Indikatorer 7.1-3.....	45
10.7.2 Kvalitativ bedömning av indikatorerna.....	46
10.8 Rätten till fungerande bostad.....	47
10.8.1 Indikatorer 8.1-3.....	48
10.8.2 Kvalitativ bedömning av indikatorerna.....	50
10.9 Rätten att kunna förflytta sig i och använda Göteborgs inne- och utemiljöer.....	51
10.9.1 Indikatorer 9.1-3.....	52
10.9.2 Kvalitativ bedömning av indikatorerna.....	53
10.10 Rätten till en meningsfull fritid.....	54
10.10.1 Indikatorer 10.1-6.....	55
10.10.2 Kvalitativ bedömning av indikatorerna.....	57
11. Referenser.....	58
12. Bilaga.....	60

2. Ärende

Den här rapporten är framtagen utifrån beslut i kommunfullmäktige. I beslut om antagande av det reviderade programmet, 12 november 2020, angavs att det skulle tas fram en basmätning för programmet i syfte att kunna följa utvecklingen. Beslut, 11 juni 2019, om Funktionshinderombudsman (från och med nu förkortas FO) angav att uppdraget handlade om ett övergripande strukturellt stöd vad gäller funktionshinderfrågor. Då basmätningen är en övergripande beskrivning om utgångslägen inom olika rättighetsområden genomförs den med övrig uppföljning inom uppdraget för FO.

Den här basmätningen redovisas under senare delen av 2021 då data kopplade till skol- och fritidsenkäten rapporterats vid halvårsskiftet.

Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2021–2026 är ett styrande dokument, i syfte att förbättra levnadsvillkoren inom de områden där FN i konventionen för personer med funktionsnedsättning tilldelat målgruppen rättigheter. Stadens nämnder och styrelser ska enligt programmet adressera området i sitt arbete, implementera programmet och dess strategier i sin verksamhet samt samverka med andra verksamheter för genomförandet av programmet. Behovet av angivna rättigheter för personer med funktionsnedsättning grundar sig i att målgruppen inte fullt ut nås av allmänna reformer och insatser som genomförs i samhällsplaneringen. Det innebär att staden med programmet ska arbeta för att mänskliga rättigheter och grundläggande friheter når ut till alla personer med funktionsnedsättning och att främja respekten för deras inneboende värde.

Målgruppen omfattar enligt olika undersökningar omkring 20 procent av invånarna. Staden kommer i direkt kontakt med endast en liten del av dessa genom olika former av individuella stödinsatser. Till exempel omfattar stöd enligt *Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade*, LSS (1993:387), omkring 0,7 procent av invånarna. Det innebär att den stora gruppen av personer med funktionsnedsättning är beroende av att staden i alla nämnder och styrelser har framgång i arbetet gällande universell utformning, tillgänglighet i staden, tillgängliga verksamheter, tillgänglighet till information och en tillgänglig arbetsmarknad.

Under 2020 omorganiserade staden stadsdelsnämnderna till förmån för facknämnder för öka likvärdigheten i stadens verksamheter och stöd. Göteborg Stad har också under året inrättat en FO som ett strukturellt stöd i genomförandet. Det har sammantaget inneburit förbättrade förutsättningar att nå de uppsatta målen.

Den här basmätningen är den första rapporten i en serie av fyra (2020, 2022, 2024 och 2026). Det är ingen resultatrapport i egentlig mening utan en basbeskrivning. Av den anledningen görs ingen genomgående bedömning av måluppfyllelse eller effektmätning utan i huvudsak en bedömning av indikatorernas kvalitet.

3. Disposition

Basmätningen speglar var Göteborgs Stad befann sig inför genomförandet av insatser för att öka delaktigheten och förbättra levnadssituationen enligt det reviderade programmet. Indikatorerna som antogs i samband med beslutet är underlaget för den här rapporten och de redovisas under respektive rättighetsområde. För vart och ett av de tio rättighetsområdena görs en sammanfattande bedömning av huruvida indikatorerna har gått att samla in, om de kan samlas in enligt den upprättade planen för uppföljning och om de är av sådan kvalitet att de kan användas för effektmätning av området. Därutöver görs en helhetsbedömning om de angivna indikatorerna förmår återspegla likvärdiga levnadsvillkor och full delaktighet för målgruppen. Till stöd för sammanfattning av iakttagelser och bedömningar för flera av rättighetsområdena har en omvärldsbevakning genomförts baserat på vad brukarorganisationerna, utvalda myndigheter och organisationer publicerat på området.

Rapporten inleds med en bakgrund följt av beskrivning av programmet samt en kort lokal lägesbeskrivning. Därefter redovisas under eget avsnitt vilka metoder som använts för insamling av data.

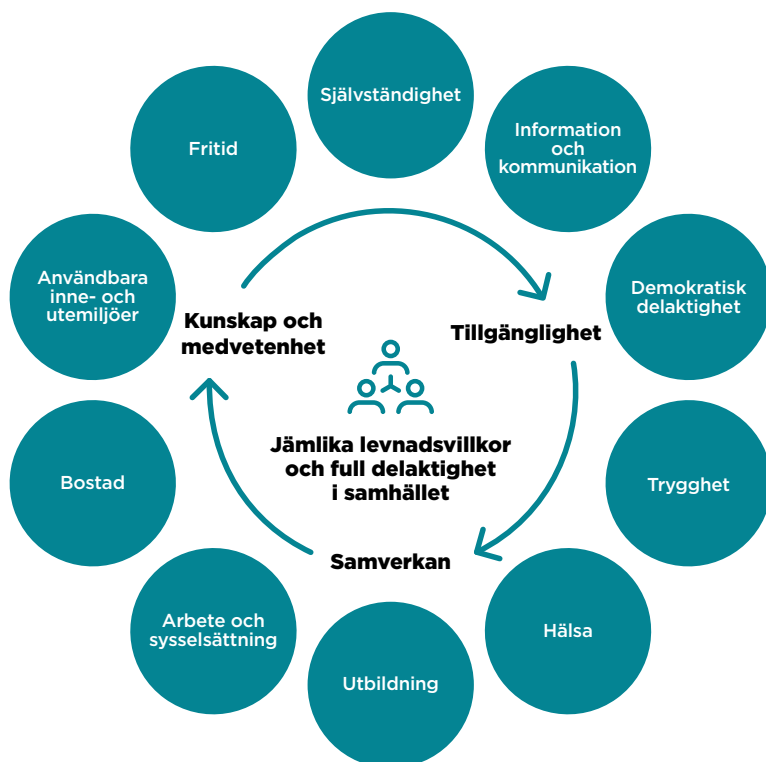
Avsnittet om rättighetsområden innehåller sammanställning för respektive område och bedömning utifrån utfallet av indikatorerna samt en kvalitativ analys av indikatorerna.

Som sista del i rapporten finns en referenslista för vidare läsning samt stöd för de fakta som redovisas i de olika avsnitten.

4. Programmet och rättighetsområden

Med utgångspunkt från konventionens artiklar om rättigheter för personer med funktionsnedsättning har programmet för Göteborgs Stad grupperat tio rättighetsområden. Rättighetsområdena skapar en helhet med områden som behöver arbetas med för att likvärdiga levnadsvillkor ska uppnås. Rättighetsområdena bildar också en odelbar helhet av rättigheter som behöver samverka för att nå målpuppfyllelse. Exempelvis påverkar en tillgänglig inne- och utemiljö möjligheten för att personer ska kunna känna en ökad trygghet. Ett annat exempel är att hälsa och självständighet hänger samman med arbete, sysselsättning och bostad.

I bilden som är hämtad från programmet framgår rättighetsområdena och hur de bildar en helhet för att nå full delaktighet och jämlika levnadsvillkor. Vägen dit är samverkan, ökad tillgänglighet samt kunskap och medvetenhet.

Ansvar för genomförande av programmet vilar på alla nämnder och styrelser. I beslutet skrivs att Stadens nämnder och styrelser behöver säkerställa förutsättningar för att Göteborgs Stad ska vara en stad som möjliggör full delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Programmet anger två nivåer på ansvar. En där rättighetsområdena anger alla nämnder och styrelser som ansvariga. Det innebär att de enligt reglementen och ägardirektiv har ett stort eller litet uppdrag som bidrar till att utveckling sker inom rättighetsområdet. Ett exempel på det är arbetsmarknaden, rättighetsområde 7. Tjänster som staden utlyser behöver tillgängliggöras för personer med funktionsnedsättning. Det vill säga att personer med funktionsnedsättning ska kunna söka, erhålla, upprätthålla och avsluta en anställning i staden på lika villkor som alla andra. Den

andra nivån på ansvar tydliggörs med att för varje rättighetsområde ange att vissa nämnder och styrelser har ett särskilt ansvar. Det innebär att de i sin verksamhet utifrån reglementen och ägardirektiv har tydliga aktiviteter och uppdrag som i en del fall är avgörande för att målet inom rättighetsområdet ska nås.

Programmet anger i varje rättighetsområde ett mål som utgår från FN konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Med sikte på målen förväntas varje förvaltning och bolag implementera de angivna strategierna samt i återrapportering med analys återge innehåll och utveckling på området. Detta för att möjliggöra en samlad uppföljning av programmet som beslutades när programmet antogs.

4.1 Strategier i programmet

Ett av de viktiga bidragen för att underlätta genomförande av programmet är tydliga tillvägagångssätt – strategier. Programmet innehåller 31 prioriterade strategier fördelade på de tio rättighetsområdena. Strategier beskriver övergripande vägval, arbetssätt, metoder för hur staden ska nå målen i de tio olika rättighetsområdena.

Strategierna är utformade så att de kan implementeras i verksamhetsplaner, projektbeskrivningar och andra vägledande och styrande dokument inom respektive förvaltning och bolag. Strategierna är knutna till rättighetsområdena samtidigt som de är öppna för att passa in i förvaltningarna och bolagen. Det kan även finnas andra strategier verksamma i staden samt sådana som bolag och förvaltningar arbetat fram på egen hand som har en tydlig koppling till något av rättighetsområdena. Egna strategier behöver identifieras och bli till stöd i arbetet att uppnå målen inom respektive rättighetsområde.

5. Barnrättsperspektivet

I *barnkonventionen* anges att det ska finnas en särskild uppmärksamhet kring barns situation vad gäller funktionsnedsättning. Konventionen tar i artikel sju upp tre viktiga principer för att tillgodose barns rättigheter. Det offentliga ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa barns rätt oavsett funktionsnedsättning, sätta barn i främsta rummet vad gäller frågor som berör dem samt säkerställa rätten så att barn får uttrycka sin åsikt.

Barnrättsperspektivet ska finnas med i all verksamhet. Programmet omfattar *Barnkonventionens artikel 7* – att alla barn med funktionsnedsättning har rätt att fullt ut åtnjuta alla mänskliga rättigheter och grundläggande friheter på lika villkor som andra barn. Detta tas särskilt upp inom programmets rättighetsområde tre och sex, Demokratiska rättigheter och Utbildning. Indikatorerna inom de här rättighetsområdena fångar barns perspektiv på området.

Barnrättsperspektivet har stärkts i programmet till följd av att *Barnkonventionen* blivit lag och indikatorer redovisas fördelade på ålder, kön och funktionsnedsättning. Nämnder och styrelser kan enligt beslutsunderlaget själva göra barnkonsekvensanalyser till aktiviteter de planerar i relation till programmet.

6. Funktionshinderombudsman, FO

I budgeten 2020 fick kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder inrätta en FO för att synliggöra funktionshinderfrågor på strukturell nivå. I uppdraget låg att öka kunskapen på området i stadens verksamheter, driva på arbetet med levnadsvillkor och delaktighet, med utgångspunkt i program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning verka för att funktionshinderperspektivet tillämpas i arbetet i stadens nämnder och styrelser, samverka med nämnder och styrelser, omvärldsbevaka, uppmärksamma kommunstyrelsen på brister och/eller föreslå åtgärder samt årligen rapportera till kommunfullmäktige. I uppdraget som FO ingår inte att handlägga enskilda ärenden eller överpröva beslut.

FO är ett förvaltningsstöd som på en strukturell nivå bidrar till att programmets strategier omhändertas i nämnder och styrelser. Funktionshinderombudsmannens arbete följer kommunikationsplanen och sammanställer underlag till programmets uppföljningsrapporter.

FO har därutöver till uppgift att lämna en årlig redovisning av sitt uppdrag till kommunfullmäktige samt vid behov uppmärksamma kommunstyrelsen på angelägna frågor som behöver en snar handläggning. Basmätningen och kommande programuppföljningar av programmet kommer att ligga till grund för analys och rapporteringar.

6.1 Implementering av programmet

Implementering av Göteborgs Stads program, för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, i varje nämnd och styrelse, sker utifrån antagandet av programmet i kommunfullmäktige i november 2020.

FO driver på implementeringen genom samverkan med alla nämnder och styrelser.

Det finns ingen uttalad indikator som mäter grad av implementering men det förväntas en årlig återrapportering från FO där implementeringen är en del. FO kan vid behov också uppmärksamma kommunstyrelsen vid iakttagelse av brister och eller föreslå åtgärder.

Fokus för FO har vid implementeringen under våren 2021 varit att förankra kännedom om programmet och om hur berörd nämnd och styrelse omnämns i programmet. Varje nämnd och styrelse har vid kontakt med FO, antingen direkt eller via direktörer/chefer/utsedda representanter fått fyra punkter att förankra och fördjupa inom respektive ansvarsområde. Siffrorna i punkterna knyter an till bilden nedan.

- » Vilken verksamhet bedrivs som har anknytning till respektive rättighetsområde där nämnden/styrelsen är omnämnd som ansvarig i programmet (1).
- » På vilket sätt kan förvaltningen/bolaget bidra till att förbättra de områden som anges som utmaningar (2).

- » Implementera angivna strategier inom respektive rättighetsområde så att staden når målet. Vid behov, efter konsultation med FO, kan verksamheten omformulera strategier för att bättre fungera i aktuellt bolag eller förvaltning (3).
- » Identifiera samverkanspartners inom respektive rättighetsområde (4).

1

Rätten till ett självständigt liv

Beskrivning

» Personer med funktionsnedsättning har rätt att leva självständigt och delta i samhället på lika villkor som andra. Det innebär bland annat att ha kännedom om och tillgång till olika former av samhällsservice, personligt stöd, rehabilitering och habilitering, bostad, arbete eller sysselsättning samt ekonomiska förutsättningar. Det personliga stödet är för en del avgörande för möjligheten att kunna delta på lika villkor som andra.

För att ha goda möjligheter att leva ett så självständigt liv som möjligt behöver därmed flera olika förutsättningar och rättigheter införlivas.

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning
Artikel 19, 20, 26, 27 och 28

Utmaningar

Personer med funktionsnedsättning i Göteborg upplever generellt att de själva kan påverka sin situation i lägre utsträckning än personer utan funktionsnedsättning och har i lägre utsträckning möjlighet att betala en oförutsedd utgift. Vårdnadshavare till barn med funktionsnedsättning har generellt sämre levnadsvillkor än andra och upplever att det ofta finns en förväntan om att de ska ta ett större koordinerande ansvar än övriga föräldrar.

Mål att uppnå

Personer med funktionsnedsättning kan leva ett självständigt liv på lika villkor som andra.

Prioriterade strategier för att nå målen

1:1 Stadens verksamheter ska informera personer med funktionsnedsättning om rättigheter och möjligheter på det sätt som individen kan ta del av och förstå.

1:2 Stadens verksamheter ska ha ett helhetsperspektiv i kontakterna med barn, familjer och vuxna med funktionsnedsättning.

1:3 Stadens verksamheter ska samverka internt och externt för att personer med funktionsnedsättning ska ha ett självständigt liv på lika villkor som andra.

1:4 Stadens verksamheter ska bemöta personer med funktionsnedsättning på ett normmedvetet sätt med individens behov i centrum.

Ansvariga

Alla nämnder och styrelser.

Särskilt ansvariga nämnder är:

- » Nämnden för funktionsstöd
- » Socialnämnden Centrum
- » Socialnämnden Hisingen
- » Socialnämnden Nordost
- » Socialnämnden Sydväst
- » Äldre samt vård- och omsorgsnämnden

1. Gör en koppling av verksamheten med rättighetsområden

2. Identifiera hur er verksamhet kan förbättra området utifrån utmaningarna

3. Identifiera er strategi för genomförande

4. Identifiera vilka ni kan samverka med

Varje nämnd har också utifrån programmets mål och strategier vid implementeringskontakten fått tre gemensamma uppdrag att arbeta med:

- » Säkerställa att all extern information är tillgänglig enligt gällande regler.
- » Förbättra möjligheten för personer med funktionsnedsättning att kunna söka, erhålla, upprätthålla och avsluta en anställning på samma sätt som alla andra.
- » Säkerställa att tjänster som förvaltningar och bolag erbjuder är tillgängliga.

Implementeringens nästa steg är att följa upp fyra implementeringspunkter och tre angivna uppdrag enligt bilden och listan ovan. Utifrån det resultatet kommer det fortsatta stödet för implementeringen att baseras utifrån verksamheternas specifika behov och förutsättningar.

6.2 Kommunikationsplan för FO

Kommunikationsplanen för programmet som stadsledningskontoret arbetat fram är ett stöd i uppdraget för FO att verka för att säkerställa att stadens nämnder och styrelser har god kännedom om programmet samt tydliggöra vad som förväntas av stadens nämnder och styrelser i deras ansvar för att personer med funktionsnedsättning ska kunna vara fullt delaktiga – utan diskriminering och på lika villkor som andra.

Det övergripande kommunikationsarbetet innefattar två delar utifrån stadsledningskontorets uppdrag. De två delarna löper parallellt:

- » Säkerställa att stadens nämnder och styrelser har kännedom om programmet och om sitt ansvar för dess genomförande.
- » Att tillsammans med stadens nämnder och styrelser verka för att Göteborgs Stads program för full delaktighet genomförs.

Kommunikationsplanen anger att följande är primära mottagare och målgrupper för programmet:

- » Kommunfullmäktige
- » Kommunstyrelsen
- » Stadsledningskontorets ledningsgrupp
- » Styrelser och nämnder
- » Förvaltnings- och bolagschefer
- » Controllers
- » Kommunikationschefer
- » Intresseorganisationerna inom funktionshinderområdet
- » Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor
- » Göteborgs Stads pensionärsråd
- » Göteborgs Stads HBTQ-råd

Det finns ingen detaljerad tidsplanering i programmet, utöver tidsramen, 2021–2026, för genomförandet av programmets innehåll och mål.

7. Stadens andra styrande dokument som berör området

I *Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning* beskrivs ett urval av nitton olika program och planer som relaterar till området. Samtliga bidrar i någon form till att utveckling av delaktighet och förbättrade levnadsvillkor sker.

Övergripande finns *Handlingsplan för arbete med de mänskliga rättigheterna i Göteborgs Stad, 2019–2022* som syftar till att strategiskt stödja kommunfullmäktige i ambitionen att de mänskliga rättigheterna ska nå ut över staden och genomsyra verksamhet och personalpolitik i samtliga nämnder och styrelser.

I avsnittet nedan omnämns två program och en policy. Det ena är ett av FN beslutat program för hållbar utveckling, *Agenda 2030*. Det andra är stadens egna program *Jämlig stad 2018–2026*. Det tredje är *Policy för fysisk tillgänglighet i Göteborgs Stad*.

Det internationella programmet för globala hållbarhetsmål – *Agenda 2030* ska leda till att levnadsvillkoren förbättras för alla människor, inklusive personer med funktionsnedsättning. *Agenda 2030* har internationellt tagits fram i samverkan med representanter för personer med funktionsnedsättning. Alla nämnder i staden ska enligt reglementen driva ett integrerat och proaktivt hållbarhetsarbete som syftar till att uppnå målen i *Agenda 2030*. *Agenda 2030* ersätter inte konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning men kan leda till att många av rättigheterna tillgodoses. Dock har SCB påpekat att då möjligheten att samla in statistik på området inte är möjlig riskerar personer med funktionsnedsättning hamna utanför insatser. Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning är antagen att gälla för all framtid för att säkerställa att de mänskliga rättigheterna når målgruppen. Agendan förväntas vara uppfylld 2030 men ger ingen garanti om detta.

Göteborg Stad har antagit programmet *Jämlig Stad 2018–2026*. Målet med programmet är att öka jämlikheten i Göteborg genom att skapa likvärdiga livsvillkor för alla göteborgare, oavsett socioekonomisk status, geografisk hemvist, kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, ålder och sexuell läggning.

Programmet om en jämlig stad är omfattande i sin struktur och har för avsikt att nå även personer med funktionsnedsättning men anger svårigheter med att fånga upp situationen för utsatta grupper. För att programmet ska kunna omfatta dessa krävs nya statistiska data samt andra typer av kvalitativa data än de som finns angivna i programmets indikatorer.

I grunden är målet i programmet om full delaktighet mer omfattande och har en högre ambitionsnivå jämfört med målet om en jämlig stad. *Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning* ersätter inte insatser som genomförs inom ramen för *Jämlig stad* utan är det strukturella stöd som gör det möjligt att även nå målen inom *Jämlig stad*.

Policy för fysisk tillgänglighet i Göteborgs Stad, antaget första gången 2006, uppdaterad 2019, är ett kortfattat och översiktligt styrdokument som anger värdering och grundprincip för verksamheters agerande inom området fysisk tillgänglighet. Policyn anger grundprinciperna inom områdena boende, ute- och inomhusmiljö och trafik. Policyn gäller alla nämnder och styrelser. Policyn är ett strukturellt stöd för att nå målet inom flera av rättighetsområdena i programmet för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Detta var exempel på två program och en policy som varken konkurrerar, ersätter eller ersätts av *Göteborgs Stads program om full delaktighet för personer med funktionsnedsättning*. För att säkerställa att personer med funktionsnedsättning blir en del av den utvecklade och förbättrade staden är det av stor betydelse att stadens verksamheter implementerar Göteborgs Stads program för personer med funktionsnedsättning i sin verksamhet och utifrån ovan exempel säkerställer att mänskliga rättigheter även når personer med funktionsnedsättning.

Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2021–2026

goteborg.se

8. En omvärldsbild

Omvärldsbild i den här rapporten handlar om den bild som Göteborg Stad och andra organisationer, myndigheter och föreningar rapporterat. Omvärldsbevakningen här syftar till att sätta utfallen på indikatorerna i ett sammanhang och ger kunskap. Omvärldsbevakning är en del av FO uppdrag. I den här rapporten begränsas omvärldsbilden till vissa utvalda områden med koppling till indikatorerna.

De tio rättighetsområdena i programmet, där det offentliga har skyldigheter, genomförs via lagar och aktiviteter i hela samhället. Aktiviteter och efterlevnaden av lagar behöver följas upp för att säkerställa att de får avsedd effekt. Omvärldsbevakningen behöver därför täcka av aktivitetsrapporter, uppföljningsrapporter och övergripande statistik från många olika källor. Omvärldsbevakningen har också till syfte att tillföra kunskap som utvecklar området i sin helhet.

De valda områdena inleds med *Göteborgs Stads årsredovisning*, *Göteborgs Stads budget 2021*, Pandemin och Göteborg Stads råd för funktionshinderfrågor (GRF). Avsnittet avslutas med en kort presentation av Funktionsrätt Göteborg, FUB och Göteborgs Dövas Förening. Val av organisation motiveras med att de är representerade i GRF.

8.1 Årsredovisning och budget

I årsredovisningen 2020 rapporterar Göteborgs Stad att delaktigheten och tillgängligheten inte ökat under året trots att verksamheterna genomfört smittoriskpassade aktiviteter.

Målet att Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit är inte uppnått då bland annat 53 procent av unga med funktionsnedsättning saknar tillit till andra.

Av de sökande till sommarjobb 2020 inom staden uppgav 44 ungdomar av 1850 totalt någon form av funktionsnedsättning i sin ansökan. Deras behov tillgodosågs i matchningen av sommarjobb.

I budgeten för 2021 anges, baserat på analys av utvecklingsområden, insatser i syfte att förbättra levnadsvillkoren för personer med funktionsnedsättning inom bland annat föreningslivet, arbetsmarknaden, bostäder med särskild service (BmSS), färdtjänst och ledsagning.

8.1.1 Pandemin 2020

Pandemin, covid-19, har påverkat all verksamhet 2020. I tider av kris drabbas oftast de som redan är utsatta mer än någon annan. För många personer med funktionsnedsättning har covid-19 inneburit en stor påfrestning och påverkan. Myndigheten för delaktighet och Socialstyrelsen rapporterar 2020 att i början av pandemin ställdes aktiviteter in (vårdbesök, ledsagning, sysselsättning och assistenttjänster). Det saknades information till målgruppen och de stöd som erbjöds var inte anpassade till personer med funktionsnedsättning. Barnens rätt i samhället, BRIS, skrev i sin rapport för 2020 att barn med funktionsnedsättning som är beroende av vuxna för sina sociala kontakter blev särskilt utsatta. De blev enligt BRIS ensamma och isolerade.

BRIS och andras rapportering har gett oss djupare och bredare förståelse för hur pandemin fick konsekvenser för personer med funktionsnedsättning. Även om den övergripande och sammanfattande bilden pekar på brister så har det funnits enstaka verksamheter som skapat anpassningar i syfte att möta krisen och mildra effekterna.

En bättre bild om hur staden kan och behöver förbättra krisberedskapen för målgruppen förväntas i kommande rapporteringar och uppföljningar från ansvariga enheter.

8.2 Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor, GRF 2020

Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor är forum för samråd och utbyte av information mellan olika intresseorganisationer inom funktionshinderområdet och Kommunstyrelsen i Göteborg. Rådet ska bidra med erfarenhetskunskap i beslutsprocessen. Rådet är kommunstyrelsens remissinstans och ska bidra med erfarenhetskunskap tidigt i planeringsprocesser.

Frågor som avhandlats i rådet under 2020 med beröring till basmätningen var i huvudsak revideringen av programmet om full delaktighet, samråden i staden, färdtjänst, ny nämndorganisation, inomhusmiljöer, föreningsbidrag, FO, översiktsplan i staden, covid-19, hemtjänst och äldreboende för döva, samt arbetsplatsdiskriminering.

Rådets synpunkter och bidrag innebär att viktiga frågor lyfts och att komplexa politiska frågor sätts i ett erfarenhetsperspektiv vilket ger stöd till implementeringen av programmet samt bidrar till utveckling av staden.

8.2.1 Funktionsrätt Göteborg, FUB och Göteborgs Dövas Förening

Här följer en kort presentation av Funktionsrätt Göteborg, FUB och Göteborgs Dövas Förening som alla är representerade i Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor.

Funktionsrätt Göteborg arbetar för att människor med funktionsnedsättning ska ha full delaktighet och jämlikhet på samhällets alla områden. Det är en politiskt och religiöst obunden ideell förening. Det är en paraplyorganisation med ett femtiotal medlemsorganisationer.

Funktionsrätt ger stöd till sina medlemmar och bedriver verksamhet inom åtta intressepolitiska områden. Under 2020 har man bland annat drivit projektet "Klaga på stan" (2018–2021) som satt fokus på problem som finns med stadens sätt att hantera synpunkter inom funktionshinderområdet.

Funktionsrätt i Göteborg erbjuder också individuellt stöd. Enskilda personer kan söka stöd om det rör funktionshinderfrågor och har en geografisk koppling till Göteborg. Individuellt stöd söks inom ett mycket brett område, framför allt gällande ekonomiska ersättningar/sjukförsäkringen samt insatser enligt *Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade* – LSS och *Socialtjänstlagen* – SoL. Individstödet rapport från 2020 har skolan som ett utvalt tema och rapporten belyser bland annat hinder för full delaktighet utifrån mottagande i särskolan, diskriminering i skolan, skolskjutsar och om hemmasittare.

Riksförbundet för utvecklingsstörda barn, ungdomar och vuxna, FUB, arbetar för att barn, unga och vuxna med intellektuell funktionsnedsättning ska kunna leva ett gott liv. FUB bedriver opinionsbildning och påverkansarbete bland allmänhet och beslutsfattare.

FUB har under 2020 satt fokus på covid-19 och konsekvenser för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Man har också under året lyft frågan om den ekonomiska utsattheten. FUB konkluderar att är man en person med intellektuell funktionsnedsättning och är beroende av bidrag har man inga möjligheter att påverka sina inkomster eller utgifter.

Göteborgs Dövas Förenings, GDF, är en intresseorganisation som för sina medlemmar arbetar för att teckenspråket ska ge möjligheter utan gränser i ett hållbart samhälle. Föreningen arbetar för rätten till språk, kommunikation, utveckling och delaktighet. Föreningen har under 2020 bland annat fokuserat på frågor som rör teckenspråk och kommunikation inom hemtjänst, färdtjänst, tolkservice och äldreboende. GDF har också uppmärksammat frågan om elevresorna till och från förskolan Snäckan där föräldrar själva får betala för resorna.

9. Metod för insamling av data till indikatorerna

9.1 Brist på data

Det finns idag en väl beskriven utmaning både nationellt och lokalt när det gäller möjligheten att följa utveckling inom funktionshinderområdet. Flera centrala myndigheter och organisationer rapporterar en brist på statistik om personer med funktionsnedsättning. Med avsaknaden av data kan man inte göra analyser utifrån diskrimineringsgrunderna. Vi saknar t.ex. möjligheten att analysera hur kvinnor med en funktionsnedsättning födda i ett annat land har det med utbildning och ekonomi.

Det skapar kunskapsluckor och försvårar framtagande av underlag inför politiska beslut. Mötet mellan skyddande av integritet, undvikande av icke ändamålsenliga kategoriseringar och det allmännas intressen av god politisk planering har inte hittat sin balans under de senaste decennierna. Idag fångar statistiken endast in uppgifter relaterat till beviljat stöd eller i samband med ett fåtal enkätstudier där deltagandet är frivilligt. Stora registerstudier mellan olika databaser är relativt sällsynta. Ett ökat intresse de senaste åren kan skönjas utifrån att fler aktörer ser fördelar och nödvändighet med data. Utan relevanta underlag är det svårt att dra slutsatser på gjorda insatser och genomförda reformer. SCB har under september 2021 fått i uppdrag av regeringen att utreda frågan om statistik vad gäller definitioner av begrepp samt hur insamling av data kan genomföras, s2021/06168.

9.2 Oklara definitioner

Ett rapporterat problem med insamling av data är att definitionen av personer med funktionsnedsättning varierar. Det har skapat debatt i forskarvärlden. Utgångspunkten i den här rapporten är att det förekommer olika definitioner som är ändamålsenliga inom respektive användningsområde. Enligt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning innefattar målgruppen personer med varaktiga fysiska, psykiska, intellektuella eller sensoriska funktionsnedsättningar, vilka i samspel med olika hinder kan motverka deras fulla och verkliga deltagande i samhället på lika villkor som andra. Det innebär att det i den här rapporten förekommer definitioner som mer utgår från ett medicinskt synsätt som i folkhälsoenkäten, ett pedagogiskt som i grundsärskolan och ett baserat på självidentitet som i brukarorganisationers medlemsrapporter. Alla tre definitionerna bygger på konventionen och bidrar i arbetet att beskriva utveckling även om de representerar olika perspektiv.

9.3 Oklar täckningsgrad

Ett annat problem i denna rapport är täckningsgraden. Ingen idag använd metod som vänder sig till personer med funktionsnedsättning är heltäckande. Det är inte alla med intellektuell funktionsnedsättning som går i grundsärskolan, det är inte alla med rörelsehinder som uppfattar att de har en funktionsnedsättning, det är inte alla teckenspråksanvändare som uppfattar sig som en person med funktionsnedsättning utan istället tillhörande en språklig minoritet. Det är inte alla som har en funktionsnedsättning som är medlemmar i en förening. Enkäter som inte är anpassade till personer med läs- och skrivsvårigheter, teckenspråk, kognitiva nedsättningar eller andra funktionsnedsättningar når inte ut till samtliga. Gruppen nyanlända personer med funktionsnedsättning behöver uppmärksammas särskilt då språk, vanor och kultur gör det svårt att få en bra täckning vid användande av enkäter.

För att dra slutsatser behöver man därför lägga samman resultat från olika källor.

9.4 Uppföljning av programmet

För att stärka programmets genomslag under 2021–2026 har Göteborgs Stad med erfarenhet från det tidigare programmet 2015–2020 konkretiserat innehållet med tydliga strategier, utsett ansvariga och angett mätbara indikatorer.

Programmet för full delaktighet utvärderas och följs upp av indikatorer och andra källor. Indikatorer i allmänhet mäter rörelse av processer och strategier i staden som har till syfte att leda staden till uppsatta mål. Indikatorerna mäts i det här programmet med i första hand olika brukarundersökningar. Andra kompletterande utvärderingsinstrument är stadens övriga rapporteringar samt underlag från omvärldsanalyser.

Mätning av programmet via indikatorer sker i en tidsserie. De resultat som redovisas här, 2020, kommer att ligga till grund för bedömning 2022, 2024 och 2026. Mätningen sker vid varje tillfälle utifrån skillnader mellan åren vad gäller personer med eller utan funktionsnedsättning. Vid tillräckligt mängd data mäts också skillnader vad gäller kön och ålder. För vissa indikatorer mäts också hur resultaten i Göteborgs Stad förhåller sig till regionala och nationella resultat. Indikatorerna täcker inte av samtliga diskrimineringsgrunder. Begreppet mångfald blir av den anledningen avgränsad till att bara gälla personer med funktionsnedsättning, kön, ålder.

I beslutet om det reviderade programmet bedömdes att nämnder och styrelser har möjlighet att utifrån eget budgetarbete analysera vilka resurser som krävs för att bidra till att målen uppnås. Stadens nämnder har själva möjlighet att ta fram mätbara egna indikatorer kopplade till sina verksamhetsplaner. Nämnder och styrelser förväntas bidra till att staden arbetar mot de uppsatta målen och att indikatorernas värden förbättras över tid.

Insamlingen genomförs med direkta beställningar till utvärderingstjänster eller genom insamling av officiella data. Insamlat och beställt underlag bearbetas vid behov av stadsledningskontoret.

För varje datainsamling av indikatorerna görs tre bedömningar. Den första om insamlingen av data kunnat genomföras utifrån kommunfullmäktiges beslut. Den andra om de data som samlats går att samla in igen 2022, 2024 och 2026. Slutligen värderas huruvida de data som samlas in innehåller tillräckligt med data för att staden i senare rapporter kan värdera och beskriva utveckling.

Bedömningen av dataunderlagen resulterar i tre nivåangivelser: hög, medel och låg. Med hög avses att indikatorerna i nuvarande utformning fungerar som basvärden inför uppföljningen 2022. Medel innebär att insamling och utfall indikerar att det behöver göras en mindre justering inför 2022. Låg innebär att en justering behöver göras för att indikatorn ska kunna fungera som tänkt 2022.

Vid ett antal indikatorer har som komplement en färgsättning gjorts utifrån utfall. Om skillnaden mellan personer med eller utan funktionsnedsättning är stor eller värdet är anmärkningsvärt lågt har värdet färgats rött. Om utfallet på indikatorn visar att måluppfyllelsen inom rättighetsområdet är god har värdet färgats grön. Den här värderingen görs för att skapa ett underlag för bedömning i vilken utsträckning indikatorerna fyller sitt syfte. Den här kompletterande färgmarkeringen av utfall har gjorts där det finns underlag att dra slutsatser. I de fall där det råder osäkerhet eller referensmaterial saknas har ingen bedömning gjorts det här året.

I slutet av dokumentet, bilaga, finns en tabell som sammanfattar de källor som används till indikatorerna samt vilken definition av funktionsnedsättning som använts.

10. Rättighetsområden och indikatorer

10.1 Rätten till ett självständigt liv

Med rätten till ett självständigt liv avses att personer med funktionsnedsättning har rätt att leva självständigt och delta i samhället på lika villkor som andra.

För att ha goda möjligheter att leva ett så självständigt liv som möjligt behöver därmed flera olika förutsättningar och rättigheter införlivas.

Myndigheten för delaktighet skriver i rapporten ”*Hinder och möjligheter för ett inkluderande barnrättsarbete*” att barn med funktionsnedsättning inom samtliga undersökta områden har sämre levnadsförhållanden jämfört med andra barn. Flickor har överlag sämre levnadsvillkor än pojkar på alla områden, oavsett funktionsnedsättning.

I sin rapport för 2020 redovisar Försäkringskassan att ersättning vid sjukdom och funktionsnedsättning minskat som andel av BNP från 7 procent 1990 till 3 procent 2020. Ersättningar vid funktionsnedsättning var 2018 bland de lägsta i västra Europa.

När det gäller den ekonomiska situationen rapporterar Statistiska centralbyrån, SCB, att mycket tyder på att personer med funktionsnedsättning i högre grad är ekonomiskt utsatta än personer utan funktionsnedsättning.

Det är väl känt att personer med funktionsnedsättning som har någon form av bidragsanställningar eller ersätts via fastställda nivåer som inom daglig verksamhet inte följer löneutveckling som andra. För ett enstaka år kan det sakna betydelse men på 5, 10 och 25 år får det stora konsekvenser för individens självständighet och möjligheter att delta på lika villkor.

För att de mänskliga rättigheterna inom området självständigt liv också ska omfatta personer med funktionsnedsättning, rättighetsbärare, behöver stadens nämnder och styrelser, skyldighetsbärare, arbeta enligt fyra strategier.

- » Stadens verksamheter ska informera personer med funktionsnedsättning om rättigheter och möjligheter på det sätt som individen kan ta del av och förstå.
- » Stadens verksamheter ska ha ett helhetsperspektiv i kontakterna med barn, familjer och vuxna med funktionsnedsättning.
- » Stadens verksamheter ska samverka internt och externt för att personer med funktionsnedsättning ska ha ett självständigt liv på lika villkor som andra.
- » Stadens verksamheter ska bemöta personer med funktionsnedsättning på ett normmedvetet sätt med individens behov i centrum.

Alla nämnder och styrelser har ett ansvar på området. Särskilt ansvar har de sex socialnämnderna, Nämnden för funktionsstöd, Socialnämnden Centrum, Socialnämnden Hisingen, Socialnämnden Nordost, Socialnämnden Sydväst samt Äldre samt vård- och omsorgsnämnden.

10.1.1 Indikatorer 1.1-3

Tre indikatorer mäter huruvida målgruppen upplever att de lever ett gott liv, har stöd vid praktiska problem och sjukdom samt klarar oförutsedda utgifter. Indikatorerna mäter på en övergripande samhällsnivå. Samtliga indikatorer visar att personer med funktionsnedsättning i lägre utsträckning lever ett självständigt liv.

Indikator 1.1

Andel som är nöjda med det liv de lever

Per område eller kategori	Samtliga	Personer med funktionsnedsättning
Göteborg	87 %	71 %
Kvinnor	88 %	71 %
Män	87 %	71 %

Källa: Nationell folkhälsoenkät, Hälsa på lika villkor 2020

Indikator 1.2

Andel som har någon att vända sig till vid praktiska problem eller sjukdom

Per område eller kategori	Samtliga	Personer med funktionsnedsättning
Göteborg	92 %	85 %
Kvinnor	93 %	88 %
Män	91 %	83 %

Källa: Nationell folkhälsoenkät, Hälsa på lika villkor 2020

Indikator 1.3

Andel som kan klara av att betala en oväntad ekonomisk utgift

Per område eller kategori	Samtliga	Personer med funktionsnedsättning
Göteborg	77 %	61 %
Kvinnor	75 %	57 %
Män	79 %	65 %

Källa: Nationell folkhälsoenkät, Hälsa på lika villkor 2020

Personer med funktionsnedsättning är utsatta vad gäller deltagande i samhället på lika villkor som alla andra. Som framgår av tabellerna är det en skillnad mellan personer med funktionsnedsättning och övriga befolkningen vad gäller uppfattningen om man lever ett gott liv, har någon att vända sig till och om man klarar en oväntad utgift. Det gäller även när man delar upp mellan män och kvinnor.

När det gäller den ekonomiska självständigheten är kvinnor med funktionsnedsättning särskilt utsatta. För den enskildes ekonomi handlar det mycket om hur socialförsäkringssystemet är utformat. Det är en statlig fråga. För kommuner handlar det om helhetssituationen och hur de kommunala systemen kan stödja och i viss mån kompensera den enskilde när behoven blir omfattande. Det handlar om att öka möjligheten till ett avlönat arbete eller sysselsättning. Där kan kommunen i samverkan med Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen vara ett drivande stöd.

10.1.2 Kvalitativ bedömning av indikatorerna

Indikatorernas konstruktion och genomförande ger dem ett högt kvalitativt värde. Men det saknas underlag som visar på att frågorna i undersökningen når rätt målgrupp och att svaren verkligen ger en heltäckande bild av rättighetsområdet. Även om enkäten ställer frågor om funktionsnedsättning så saknar vi uppgift om enkäten nått ett representativt urval. När programmet inleds finns det stöd från omvärldsbevakningen att ett självständigt liv nås när områden som arbete, bostad, fritid och ekonomi är uppfyllda. Indikatorerna inom detta rättighetsområde beskriver sannolikt en summering av flera andra rättighetsområden. Även om det är osäkert om enkäten når rätt population, täckningsgrad, får området som helhet bedömningen Hög.

Rätten till ett självständigt liv	Kvalitet i insamlingen av data	Kvalitet i data inför kommande uppföljning	Kvalitet i data, för effektmätning
Andel som är nöjda med det liv de lever	Hög	Hög	Hög
Andel som har någon att vända sig till vid praktiska problem eller sjukdom	Hög	Hög	Hög
Andel som kan klara av att betala en oväntad ekonomisk utgift	Hög	Hög	Hög

10.2 Rätten till information och kommunikation

Rätten till information och kommunikation innebär att var och en har rätt att söka och ta emot information samt kommunicera på lika villkor som andra genom alla former av självvalda kommunikationssätt. Tillgänglig information och att kommunicera för att förstå och göra sig förstådd är en förutsättning för att skapa full delaktighet. Information som är avsedd för allmänheten ska ges i tillgängligt format och vid behov underlättas genom bland annat teckenspråk, punktskrift och alternativ kompletterande kommunikation.

Det finns en dokumenterad erfarenhet av att det saknas strukturer för hur myndigheter och kommuner följer upp om information är tillgänglig. Göteborg Stad, i förvaltningar och bolag, saknar en gemensam digital infrastruktur vilket innebär en risk för utanförskap och hinder för personer med funktionsnedsättning.

Den av regeringen tillsatta utredningen om förstärkt tolktjänst (teckenspråk), Dir 2020:79, har att analysera tidigare förslag på området och ta fram en handlingsplan för den framtida utvecklingen av tolktjänsten. Utredningen ska vara klar januari 2022.

För att tillmötesgå personer med funktionsnedsättning vad gäller det här rättighetsområdet förväntas stadens nämnder och styrelser arbeta enligt två strategier de närmaste åren.

- » Stadens verksamheter ska anpassa och utveckla sin kommunikation så att alla personer med funktionsnedsättning kan förstå informationen och uttrycka behov och synpunkter.
- » Stadens verksamheter ska utveckla och använda digitala och tekniska lösningar när det gynnar tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning i kommunikation med staden.

Alla nämnder och styrelser har ett ansvar på området. Särskilt ansvar har Kommunstyrelsen, Nämnden för Intraservice och Nämnden för Konsument- och medborgarservice.

10.2.1 Indikatorer 2.1-3

Indikator 2.1

Andel av Göteborgs Stads kommunikationsplaner som beaktar hinder och villkor för personer med funktionsnedsättning

	Ja	Oklart	Nej	Andel förvaltningar och bolag som svarat
Göteborg nämnder och styrelser	45 %	10 %	45 %	39 %

Källa: Manuell insamling av kommunikationsplaner från varje förvaltning och bolag våren 2021.

Indikator 2.2

Upplevelse av tillgänglighet på stadens webbplats

	Andel tillgänglighet enligt SiteImprove
goteborg.se	98 %

Källa: Gäller sidor granskade av SiteImprove enligt WCAG AA december 2020.

Indikator 2.3

Andel som förstått informationen från socialsekreterare

	Samtliga	Personer med funktionsnedsättning
Göteborg 2019	72 %	78 %

Källa: Brukarenkät myndighet 2019, Institutet för kvalitetsindikatorer.

De tre indikatorerna anger tre olika nivåer om måluppfyllelse, att stadens hemsidor är tillgängliga, att omkring 80 procent förstår information från socialsekreteraren och att 45 procent av kommunikationsplanerna beaktar funktionshinderperspektivet. De två första mäter mot stadens verksamhet i allmänhet medan den tredje avser stadens verksamhet riktad specifikt till målgruppen.

10.2.2 Kvalitativ bedömning av indikatorerna

Rätten till information och kommunikation avser tillgänglighet på lika villkor till information och kontakt med staden. Indikatorerna är valda att omfatta graden av tillgänglighet i den information staden publicerar på goteborg.se, att det i kommunikationsplaner säkerställs att målgruppen omfattas av information och kommunikation samt att brukarna uppfattar att kontakt med socialsekreterare genomförs på lika villkor som alla andra. Det saknas styrning i hur kommunikationsplaner ska upprättas och hur de ska vara utformade för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning nås av information. Kommunikationsplaner som instrument är ett adekvat val av indikator men styrningen och insamlingen behöver förbättras inför nästa uppföljning vad gäller svarsfrekvens och struktur. SiteImprover är ett etablerat instrument och håller god kvalitet. Webbtillgänglighet styrs idag av författningar vilket gör att resultat på över 95 procent är förväntat. Den sammantagna kvalitativa nivån sätts till Låg då rättighetsområdet är mer omfattande än vad indikatorerna täcker samt att två av tre indikatorer behöver en tydligare struktur och bredare ansats än vad som framkommit i den här mätningen.

Rätten till ett självständigt liv	Kvalitet i insamlingen av data	Kvalitet i data inför kommande uppföljning	Kvalitet i data, för effektmätning
Andel av Göteborgs Stads kommunikationsplaner som beaktar hinder och villkor för personer med funktionsnedsättning	Låg	Medel	Medel
Upplevelse av tillgänglighet på stadens webbplats	Hög	Hög	Hög
Andel som förstått informationen från socialsekreterare	Medel	Medel	Medel

10.3 Rätten till demokratisk delaktighet

Personer med funktionsnedsättning har rätt att vara delaktiga och utöva inflytande i det politiska och offentliga livet på lika villkor som andra. Det innebär bland annat reell möjlighet att rösta, inneha politiska uppdrag, utöva sin yttrande- och åsiktsfrihet samt delta i förenings- och övrigt samhällsliv. Tillgänglighet är en förutsättning för delaktighet. Barn med funktionsnedsättning har rätt att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör barn, och har rätt till stöd i det för att nå lika villkor som andra barn.

Det finns behov av att åtgärda bristande tillgänglighet i vallokaler som används i Göteborg. Det saknas ofta valinformation i tillgängliga format och stödet i vallokalen brister. Antalet personer med funktionsnedsättning som kandiderar till eller innehar offentliga ämbeten är fortfarande lågt. Staden saknar underlag om personer med funktionsnedsättningar i uppföljning av stadens verksamheter.

För att tillmötesgå personer med funktionsnedsättning vad gäller det här rättighetsområdet förväntas stadens nämnder och styrelser arbeta enligt fyra strategier de närmaste åren.

- » Stadens verksamheter ska säkerställa att personer med funktionsnedsättning kan rösta och löpande påverka stadens utveckling på lika villkor som andra.
- » Stadens verksamheter ska möjliggöra att personer med funktionsnedsättning kan delta i förenings- och övrigt samhällsliv på lika villkor som andra.
- » Stadens verksamheter ska i sina enkäter och uppföljningar samla in underlag på ett sådant sätt att det är möjligt att göra analyser utifrån diskrimineringsgrunderna.
- » Stadens verksamheter ska samråda och aktivt involvera intresseorganisationer i åtgärder som berör personer med funktionsnedsättning.

Alla nämnder och styrelser har ett ansvar på området. Särskilt ansvar har Lokalnämnden, Nämnden för Konsument- och medborgarservice, Trafiknämnden och Valnämnden.

10.3.1 Indikatorer 3.1-6

Indikator 3.1

Enkät öppen ungdomsverksamhet - Delaktighetsindex

Gymnasieskolan	Samtliga	Personer med funktionsnedsättning
Flickor	74	78
Pojkar	71	75

Grundskolan	Samtliga	Personer med funktionsnedsättning
Flickor	64	66
Pojkar	65	67

Källa: KEKS, INDEX inflytande, delaktighet och ansvarstagande.
Enkät öppen ungdomsverksamhet.

Indikator 3.2

Elevenkät skola - Index delaktighet och inflytande

Göteborg	Årskurs	Elever utan funktionsnedsättning	Elever med funktionsnedsättning
Flickor	2	81	76
	5	64	63
	9	49	49
Pojkar	2	78	76
	5	65	65
	9	53	55

Källa: Enkätfabriken - Stadsledningskontorets bearbetning.

Indikator 3.3

Elevenkät särskola 20/21 - Index delaktighet och inflytande

	Göteborg Grundsärskola	Region Grundsärskola
Göteborg	70	69
Flickor	74	
Pojkar	65	

Källa: Enkätfabriken, INDEX Delaktighet.

Indikator 3.4

Brukarenkät Utförare – Delaktighetsindex

	Samtliga	Personer med funktionsnedsättning
Göteborg	62	69

Källa: Institutet för kvalitetsindikatorer, INDEX Delaktighet.

Indikator 3.5

Nationella folkhälsoenkäten – Andel som utövat demokratiska rättigheter senaste året

	Samtliga	Personer med funktionsnedsättning
Göteborg	62 %	52 %
Kvinnor	62 %	52 %
Män	63 %	52 %
Regionen	59 %	51 %

Källa: Nationella Folkhälsoenkäten, Hälsa på lika villkor 2020.

Indikator 3.6

Upplevelse av tillgänglighet på stadens webbplats

	Andel tillgänglighet enligt SiteImprove
goteborg.se	98 %

Källa: Gäller sidor granskade av SiteImprove enligt WCAG AA december 2020.

Indikatorerna på området pekar i olika riktningar. Folkhälsoenkäten pekar på allt för många står utanför den demokratiska processen. Samtidigt anger enkätsvar från den öppna ungdomsverksamheten och myndighetsenkäten på ett högt deltagande. Skolenkäterna visar på att delaktigheten avtar med stigande ålder. Detta gäller även för alla andra elever i skolan oavsett funktionsnedsättning.

10.3.2 Kvalitativ bedömning av indikatorerna

Rätten till demokratisk delaktighet på lika villkor handlar om möjlighet att kunna vara med och påverka samhällsutvecklingen. Det gäller barn, ungdomar och vuxna. Genom olika hinder i samhället försvåras delaktigheten. Staden ska genom sin verksamhet säkerställa att personer med funktionsnedsättning kan rösta och delta i föreningslivet som alla andra.

Det är olika målgrupper i de olika enkäterna. Mycket talar för att svarande i den öppna fritidsverksamheten representerar ett mindre urval av ungdomar med funktionsnedsättning. Den undersökningen vänder sig till deltagare i den öppna fritidsverksamheten. Det är sannolikt ungdomar som upplever att den öppna ungdomsverksamheten fungerar väl för dem. På samma sätt kan man ställa frågan om urvalet i Brukarenkäten representerar samtliga personer med funktionsnedsättning. Skolenkäterna är riktade till alla elever i skolan vilket gör att kvaliteten ökar. Folkhälsoenkäten håller hög kvalitet även om de inte fullt ut når alla personer med funktionsnedsättning. Sammantaget ger det bedömningen Medel för indikatorerna på området.

Rätten till ett självständigt liv	Kvalitet i insamlingen av data	Kvalitet i data inför kommande uppföljning	Kvalitet i data, för effektmätning
Enkät öppen ungdomsverksamhet - Delaktighetsindex	Medel	Låg	Låg
Elevenkät skola - Index delaktighet och inflytande	Hög	Hög	Hög
Elevenkät grundskola - Index delaktighet och inflytande	Hög	Hög	Hög
Brukarenkät FH - Delaktighetsindex	Medel	Medel	Medel
Andel som utövat demokratiska rättigheter senaste året	Hög	Hög	Hög
Upplevelse av tillgänglighet på stadens webbplats	Hög	Hög	Hög

10.4 Rätten till ett tryggt liv

Personer med funktionsnedsättning har rätt till trygghet, i och utanför hemmet. Det omfattar att leva fritt och säkert från alla former av utnyttjande, hedersrelaterat förtryck, våld, övergrepp eller diskriminering. I det ingår att ha tillträde till och kunna använda stadens inne- och utemiljöer samt att få det stöd som den enskilde har rätt till. För att möjliggöra trygghet i krissituationer behöver all krisberedskap inkludera personer med funktionsnedsättning. Ett normmedvetet förhållningssätt, bemötande och kunskap om olikheter bidrar också till trygghet.

Personer med funktionsnedsättning i Göteborg uppger utsatthet för fysiskt våld och kränkningar i högre grad än personer utan funktionsnedsättning. Kvinnor med funktionsnedsättning gör det i ungefär dubbelt så stor utsträckning som män utan funktionsnedsättning. Det är dubbelt så vanligt att elever med funktionsnedsättning känner sig otrygga i skolan. Personer med funktionsnedsättning är ofta mer beroende av sin omgivning än andra och kan därför ha svårt att värja sig från kränkningar och våld. Fler barn med funktionsnedsättning är utsatta för någon form av våld än barn utan funktionsnedsättning.

För år 2020 redovisar Socialstyrelsen att bara 43 procent av kommunerna hade aktuella kontinuitetsplaner inom LSS-boende för vuxna. Planerna syftar till att säkerställa att verksamheterna har förutsättningar att fortsätta bedrivas med god kvalitet även vid en kris. Det här är ett av skälen till att det under pandemin inneburit att många med funktionsnedsättning stod utan sysselsättning. Det fanns ingen planering för det scenariot.

För att tillmötesgå personer med funktionsnedsättning vad gäller det här rättighetsområdet förväntas stadens nämnder och styrelser arbeta enligt tre strategier de närmaste åren.

- » Stadens verksamheter ska arbeta normmedvetet för att upptäcka och förebygga diskriminering, förtryck, våld i nära relationer och annan våldsutsatthet som kan drabba personer med funktionsnedsättning. Det omfattar att ge individuellt anpassat stöd till de som behöver.
- » Stadens verksamheter ska ha god krisberedskap som omfattar personer med funktionsnedsättning.
- » Stadens verksamheter ska anpassa och utveckla sin information och kommunikation om krisberedskap så att personer med funktionsnedsättning kan förstå.

Alla nämnder och styrelser har ett ansvar på området. Kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar.

10.4.1 Indikatorer 4.1-7

Indikator 4.1

Nationella folkhälsoenkäten - Andel som avstått från att gå ut av rädsla för överfall, rån eller ofredande

	Samtliga	Personer med funktionsnedsättning
Göteborg	30	43
Kvinnor	43	54
Män	17	31
Regionen	28	39

Källa: Nationella Folkhälsoenkäten, Hälsa på lika villkor 2020.

Indikator 4.2

Elevenkät skola - Index Trygghet

Göteborg	Årskurs	Elever utan funktionsnedsättning	Elever med funktionsnedsättning
Flickor	2	87	80
	5	82	72
	9	81	72
Pojkar	2	86	84
	5	87	79
	9	85	78

Källa: Enkätfabriken - Stadsledningskontorets bearbetning.

Indikator 4.3

Elevenkät grundskola - Index trygghet

	Göteborg Grundskola	Region Grundskola
Göteborg	90	90
Flickor	88	
Pojkar	92	

Källa: Enkätfabriken 2021 - Stadsledningskontorets bearbetning.

Indikator 4.4

Enkät öppen ungdomsverksamhet – Delaktighetsindex

Gymnasieskolan	Samtliga	Personer med funktionsnedsättning
Flickor	95,3	96,2
Pojkar	93,8	95,3

Grundskolan	Samtliga	Personer med funktionsnedsättning
Flickor	92,7	90
Pojkar	93	89,9

Källa: KEKS 2020, INDEX Trygghet.

Indikator 4.5

Brukarenkät utförare – Andel som upplever att de känner sig trygga – Daglig verksamhet och bostad med särskild service

	Daglig verksamhet	Bostad med särskild service
Göteborg	75	63
Kvinnor	70	56
Män	79	67

Källa: KOLADA 2020. Andel som svarar att de aldrig känner sig rädda i daglig verksamhet eller bostaden.

Indikator 4.6

Nationella folkhälsoenkäten – Andel som blivit utsatta för fysiskt våld senaste året

	Samtliga	Personer med funktionsnedsättning
Göteborg	4 %	6 %
<i>Kvinnor</i>	3 %	5 %
<i>Män</i>	4 %	6 %
Regionen	3 %	5 %

Källa: Nationella Folkhälsoenkäten 2020, Hälsa på lika villkor.

Indikator 4.7

Nationella folkhälsoenkäten – Andel som upplever att man kan lita på de flesta människor

	Samtliga	Personer med funktionsnedsättning
Göteborg	70 %	58 %
Kvinnor	70 %	57 %
Män	71 %	60 %
Regionen	72 %	60 %

Källa: Nationella Folkhälsoenkäten 2020, Hälsa på lika villkor.

Resultaten visar att det är en ökad andel personer med funktionsnedsättning som upplever oro och otrygghet. Tryggheten är som störst inom grundsärskolan och den öppna ungdomsverksamheten. Anmärkningsvärt är att tryggheten och tilliten till andra människor inte är högre för personer som bor inom BmSS. Detta gäller både regionen och Göteborg. Andelen kvinnor med funktionsnedsättning som avstått från att gå ut är hög.

10.4.2 Kvalitativ bedömning av indikatorerna

Rätten till ett tryggt liv handlar om att kunna leva på lika villkor som alla andra utan rädsla eller oro i hemmet, arbetet, fritiden eller i närområdet. Indikatorerna på området täcker skola, fritid, daglig verksamhet, boende och personer med funktionsnedsättning i allmänhet.

Indikatorerna fångar in trygghet utifrån mångas perspektiv. Rättighetsområdet täcks väl in av indikatorerna. Kvalitetsnivån vad gäller insamlingskvalitet, användbarhet framåt och träffsäkerhet mot målet bedöms som hög.

Rätten till ett tryggt liv	Kvalitet i insamlingen av data	Kvalitet i data inför kommande uppföljning	Kvalitet i data, för effektmätning
Andel som avstått från att gå ut av rädsla för överfall, rån eller ofredande	Hög	Hög	Hög
Elevenkät skola – Andel som känner sig trygga	Hög	Hög	Hög
Elevenkät särskola – Andel som känner sig trygga	Hög	Hög	Hög
Enkät öppen ungdomsverksamhet – Delaktighetsindex	Medel	Låg	Låg
Andel som upplever att de känner sig trygga – Daglig verksamhet och bostad med särskild service	Hög	Hög	Hög
Andel som blivit utsatta för fysiskt våld senaste året	Hög	Hög	Hög
Andel som upplever att man kan lita på de flesta människor	Hög	Hög	Hög

10.5 Rätten till bästa möjliga hälsa

Personer med funktionsnedsättning har rätt till bästa möjliga hälsa utan diskriminering. Det omfattar fysiska, psykiska och sociala dimensioner, inklusive sexuell och reproduktiv hälsa. Det innebär att på lika villkor som andra få del av hälsofrämjande och förebyggande insatser som näringsriktig kost, fysisk aktivitet, social samvaro och omfattas i screening i offentliga folkhälsoprogram. Rätten till bästa möjliga hälsa förutsätter också tillgång till hälso- och sjukvårdsinsatser av god kvalitet, hjälpmedel samt rehabilitering och habilitering.

Personer med funktionsnedsättning skattar sin hälsa lägre än personer utan funktionsnedsättning. Kvinnor med funktionsnedsättning skattar sitt eget hälsotillstånd lägre samt övervägt att ta sitt liv i högre grad jämfört med män med eller utan funktionsnedsättning. I figuren nedan åskådliggörs hur män och kvinnor med funktionsnedsättning uppfattar sitt hälsotillstånd i förhållande till personer utan funktionsnedsättning.

Tillgängliggörande av sjukvården, oberoende av funktionsnedsättning, bidrar till en ökad hälsa, delaktighet och självständighet. En utredning, dir 2020:81, har att verka för att information och insatser i hälso- och sjukvården görs tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Utredningen ska redovisa uppdraget maj 2022.

SCB skriver 2020 i sin *Statistiska lägesbild av genomförandet av Agenda 2030* att det är vanligare med psykisk ohälsa bland personer med intellektuell funktionsnedsättning än övriga befolkningen. Personer med funktionsnedsättning avstår oftare från vård och behandling än övriga befolkningen. Rapporten anger att kvinnor med funktionsnedsättning i högre utsträckning är utsatta för hot eller våld än kvinnor utan funktionsnedsättning. Personer med funktionsnedsättning uppger enligt SCB i högre grad att de avstått från att gå ut på kvällen på grund av oro för att utsättas för våld eller hot om våld. (SCB rapporterar på denna punkt stora skillnader mellan kvinnor och män).

För att tillmötesgå personer med funktionsnedsättning vad gäller det här rättighetsområdet förväntas stadens nämnder och styrelser arbeta enligt tre strategier de närmaste åren.

- » Stadens verksamheter ska ha kunskap om funktionsnedsättningar och livsvillkoren som påverkar hälsan för personer med funktionsnedsättning.
- » Stadens verksamheter ska samverka internt och externt för att underlätta för personer med funktionsnedsättning att uppnå bästa möjliga hälsa på lika villkor som andra.
- » Stadens verksamheter ska medverka till att personer med funktionsnedsättning har tillgång till hälso- och sjukvård med god kvalitet och standard, hälsofrämjande och förebyggande insatser aktiviteter samt andra hälsorelaterade tjänster på lika villkor som andra.

Särskilt ansvar har Förskolenämnden, Grundskolenämnden, Idrotts- och föreningsnämnden, Kulturnämnden, Nämnden för funktionsstöd, Socialnämnden Centrum, Socialnämnden Hisingen, Socialnämnden Nordost, Socialnämnden Sydväst, Utbildningsnämnden och Äldre samt vård- och omsorgsnämnden.

10.5.1 Indikatorer 5.1-3

Indikator 5.1

Andel som upplever sitt hälsotillstånd som bra

	Samtliga	Personer med funktionsnedsättning
Göteborg	74 %	40 %
Kvinnor	72 %	35 %
Män	76 %	45 %
Regionen	73 %	39 %

Källa: Nationella Folkhälsoenkäten, Hälsa på lika villkor 2020.

Indikator 5.2

Andel som bedömer sig ha gott psykiskt välbefinnande

	Samtliga	Personer med funktionsnedsättning
Göteborg	84 %	62 %
Kvinnor	83 %	59 %
Män	84 %	65 %
Regionen	86 %	67 %

Källa: Nationella Folkhälsoenkäten, Hälsa på lika villkor 2020

Indikator 5.3

Andel som övervägt att ta sitt liv senaste året

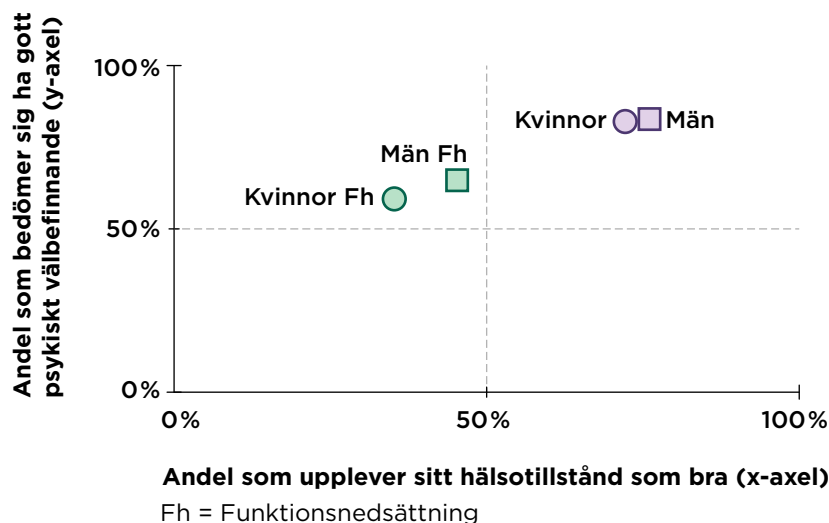
	Samtliga	Personer med funktionsnedsättning
Göteborg	4 %	10 %
Kvinnor	4 %	12 %
Män	4 %	9 %
Regionen	4 %	9 %

Källa: Nationella Folkhälsoenkäten, Hälsa på lika villkor 2020.

Vid sammanläggning av utfallen på indikator 5.1 och 5.2 visualiseras den stora skillnaden som finns vad gäller hälsotillstånd bland stadens invånare som har eller inte har en funktionsnedsättning. Figur 5.1 visar utfallet av medverkande personers fysiska och psykiska hälsotillstånd.

Figur 5.1

Hur män och kvinnor, med eller utan funktionsnedsättning, uppfattar sitt hälsotillstånd och psykiska hälsa

Tabell 5.1: Underlag till figur 5.1 ovan

	Andel som upplever sitt hälsotillstånd som bra (x-axel)	Andel som bedömer sig ha gott psykiskt välbefinnande (y-axel)
Kvinnor Funktionsnedsättning	35 %	59 %
Män Funktionsnedsättning	45 %	65 %
Kvinnor	72 %	83 %
Män	76 %	84 %

10.5.2 Kvalitativ bedömning av indikatorerna

Rätten till bästa möjliga hälsa utan diskriminering handlar om att få tillgång till vård och förebyggande hälsoinsatser på lika villkor som alla andra. Indikatorerna visar att det är stor skillnad mellan personer med funktionsnedsättning och övriga befolkningen. Indikatorerna håller hög kvalitet.

Rätten till bästa möjliga hälsa	Kvalitet i insamlingen av data	Kvalitet i data inför kommande uppföljning	Kvalitet i data, för effektmätning
Andel som upplever sitt hälsotillstånd som bra	Hög	Hög	Hög
Andel som bedöms ha gott psykiskt välbefinnande	Hög	Hög	Hög
Andel som övervägt att ta sitt liv senaste året	Hög	Hög	Hög

10.6 Rätten till utbildning

Personer med funktionsnedsättning har rätt till utbildning på lika villkor som andra. Det förutsätter fysisk, pedagogisk och social tillgänglighet samt samverkan vid övergångar från förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, fritidshemmen, gymnasieskola, gymnasiesärskola och vuxenutbildning. Måluppfyllelsen förutsätter att individen ges möjlighet till delaktighet hela skoldagen och i fritidshemmet eller korttidstillsynen. Det förutsätter också individuellt stöd och trygghet. Barn och unga ska ges möjlighet att uttrycka sina åsikter i frågor som rör dem. För att kunna följa hur det går för elever med funktionsnedsättning i skolan behöver det göras uppföljningar och analyser.

Nationella rapporter visar att färre personer med funktionsnedsättning har eftergymnasial utbildning än övriga befolkningen, vilket skapar ojämlika förutsättningar och möjligheter för arbete. Det är vanligare att elever med funktionsnedsättning känner sig otrygga i skolan. Vidare finns brister i samverkan inom skolan, men också i förhållande till andra aktörer som exempelvis vårdnadshavare, barn- och ungdomspsykiatri, habiliteringen och socialtjänsten. Det saknas tillräcklig styrning och uppföljning på gruppnivå av hur skolsituationen fungerar för elever med funktionsnedsättning. Att identifiera och undanröja hinder för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning är i alltför liten utsträckning en del av det systematiska kvalitetsarbetet.

Myndigheten för delaktighet pekar i sin rapportering 2020 på underlag från Folkhälsomyndigheten som visar att stress i skolarbetet och mindre trivsel bland klasskamrater utmärker elever med funktionsnedsättning. Det kan enligt myndigheten vara en signal på uteblivet stöd och den utsatta sociala situationen det är för många elever med funktionsnedsättning.

Inspektionen för socialförsäkringen, ISF, har i sin lägesanalys 2020 visat att gruppen unga som får avslag på sin ansökan om aktivitetsersättning ofta har låga eller inga inkomster. De har svårigheter i övergången från skola till arbetsliv och hamnar ofta i en ekonomiskt utsatt situation. Hälften av dem som ingick i rapporten hade inte fullföljt någon gymnasieutbildning. ISF bedömde att insatser behöver göras på området för att förbättra övergången mellan gymnasiet och arbetslivet samt minska risken för att ungdomarna hamnar i en ekonomiskt utsatt situation.

Specialpedagogiska skolmyndigheten med uppdraget att för barn, elever och studerande med funktionsnedsättning bidra till goda förutsättningar för lärande samt förbättrade kunskapsresultat rapporterar för 2020 inga egna data vad gäller iakttagelser under året. Myndigheten ger 2020 istället en sammanställning över vad andra rapporterat gällande effekter för elever och studerande med funktionsnedsättning under pandemin. Sammanställningen har enligt myndigheten brister då undersökningar som utförts av andra aktörer ofta saknar elevers egna beskrivningar av hur de upplever sin situation. I sammanställningen lyfter myndigheten den osäkra bilden om hur distansundervisningen påverkat närvaron i undervisning, utbildningsskulden och huruvida stödet till elever och studerande har gått att genomföra. Myndigheten ser problemet med att samla in data om vilka specifika behov elever har.

Arbetsförmedlingen har ett särskilt program som ska underlätta för ungdomar med funktionsnedsättning i övergången mellan gymnasieskolan och arbetsmarknaden. Projektet, SAMSTART, 2019–2023, är finansierat av den Europeiska Socialfonden och genomförs i ett antal kommuner i Sverige. Projektet syftar till en bättre etablering genom förbättrad samordning mellan offentliga aktörer. Göteborgs Stad är en av deltagande kommuner.

SCB skriver 2020 på utbildningsområdet att elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar är överrepresenterade bland de med ogiltig frånvaro. Andelen personer med funktionsnedsättning i åldrarna 30–64 år med eftergymnasial utbildning är lägre jämfört med övriga befolkningen. Inom högskola och universitet rapporterar SCB att studerande med funktionsnedsättning känner en högre stress för studieresultat, är mindre nöjda med sin utbildning, känner sig mindre hemma och har en mer negativ upplevelse av studierna jämfört med övriga studerande.

För att tillmötesgå personer med funktionsnedsättning vad gäller det här rättighetsområdet förväntas stadens nämnder och styrelser arbeta enligt tre strategier de närmaste åren.

- » Stadens verksamheter ska samverka för att säkerställa ett sammanhållet utbildningssystem där övergången mellan olika skolformer fungerar för elever med funktionsnedsättning. Likaså ska samverkan ske för att underlätta övergång från skola till arbetsliv.
- » Stadens verksamheter ska säkerställa kunskap för att tidigt kunna uppmärksamma behov av stöd samt ge individanpassat stöd så att elever med funktionsnedsättning kan ges möjlighet till full utveckling av sina personliga färdigheter och att nå utbildningsmålen.
- » Stadens verksamheter ska arbeta med aktiva åtgärder för att skapa trygga, tillgängliga och icke-diskriminerande miljöer.

Särskilt ansvar har Förskolenämnden, Grundskolenämnden, Lokalnämnden, Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, Nämnden för funktionsstöd, Socialnämnden Centrum, Socialnämnden Hisingen, Socialnämnden Nordost, Socialnämnden Sydväst, Trafiknämnden, Utbildningsnämnden.

10.6.1 Indikatorer 6.1-5

Indikator 6.1

Elevenkät skola – Andel elever i grundskolan som upplever att de kan nå kunskapskraven

Göteborg	Årskurs	Elever utan funktionsnedsättning	Elever med funktionsnedsättning
Flickor	5	89	85
	9	81	71
Pojkar	5	88	84
	9	84	82

Källa: Enkätfabriken – Stadsledningskontorets bearbetning.

Indikator 6.2

Elevenkät grundsärskola – Index Kunskap och lärande

	Göteborg Grundsärskola	Region Grundsärskola
Göteborg	89	86
Flickor	92	
Pojkar	86	

Källa: Enkätfabriken 2021. Stadsledningskontorets bearbetning.

Indikator 6.3

Elevenkät skola – Index Trygghet

Göteborg	Årskurs	Elever utan funktionsnedsättning	Elever med funktionsnedsättning
Flickor	2	87	80
	5	82	72
	9	81	72
Pojkar	2	86	84
	5	87	79
	9	85	78

Källa: Enkätfabriken – Stadsledningskontorets bearbetning.

Indikator 6.4

Elevenkät grundskola - Index Trygghet

	Göteborg Grundskola	Region Grundskola
Göteborg	90	90
Flickor	88	
Pojkar	92	

Källa: Enkätfabriken 2021 - Stadsledningskontorets bearbetning.

Indikator 6.5

Elevenkät grundskola - Index: Taxi/Skolskjuts.

Andel i grundskolan som upplever att chaufförerna bemöter dem på ett bra sätt

	Göteborg Grundskola	Region Grundskola
Göteborg	88	92
Flickor	89	
Pojkar	83	

Källa: ANDEL 2019 Trygghet. Regiongemensam elevenkät. Institutet för kvalitetsindikatorer.

10.6.2 Kvalitativ bedömning av indikatorerna

Rättighetsområdet handlar om utbildning i alla åldrar. Indikatorerna handlar om i vilken grad eleverna upplever att de kan nå kunskapsmålen, trygghet i skolan och trygghet i elevtransporter för elever i grundsärskolan. Underlagen inom området omfattar elever i grundskolan och grundsärskolan. För att nå en bättre åldersspridning med indikatorerna behöver man överväga att komplettera med ytterligare data från andra källor. De använda indikatorerna har hög kvalitet men då inte hela utbildningssektorn nås är den sammanlagda bedömningen Medel.

Rätten till bästa möjliga hälsa	Kvalitet i insamlingen av data	Kvalitet i data inför kommande uppföljning	Kvalitet i data, för effektmätning
Andel elever i grundskolan som upplever att de kan nå kunskapskraven	Hög	Hög	Hög
Elevenkät särskola - Index Kunskap och lärande	Hög	Hög	Medel
Elevenkät skola - Andel som känner sig trygga i grundskolan	Hög	Hög	Hög
Elevenkät särskola - Andel som känner sig trygga	Hög	Hög	Hög
Andel i grundsärskolan som upplever att chaufförerna bemöter dem på ett bra sätt	Hög	Hög	Hög

10.7 Rätten till arbete och sysselsättning

Personer med funktionsnedsättning har rätt att delta på arbetsmarknaden, i arbetslivet eller i annan meningsfull sysselsättning. Rätten till arbete ska skyddas och främjas. För att fler personer med funktionsnedsättning ska kunna lönearbeta/få anställning på den öppna arbetsmarknaden behövs anpassningar samt att systematiskt arbeta med aktiva åtgärder mot diskriminering i samband med bland annat rekryterings- och anställningsvillkor. Det kan göra det möjligt för fler personer med funktionsnedsättning att ha anställning i stadens verksamheter. Arbete och sysselsättning bidrar till ökad möjlighet för ekonomisk självständighet och delaktighet i samhället.

Arbetslösheten bland personer med funktionsnedsättning är högre än för övrig befolkning. Unga med funktionsnedsättning är överrepresenterade i gruppen unga som varken arbetar eller studerar. Bland annat påverkar studieresultat, och stöd, möjligheten till arbete.

Enligt *Göteborgs Stads årsredovisning 2020* är antal personer inom daglig verksamhet oförändrat mellan åren 2018 och 2020. I underlag till delårsrapporter för Göteborgs Stad ökar antalet ej verkställda beslut från 30 stycken kvartal 1 2019 till 80 stycken kvartal 1 2021.

Tabell 7.1 Underlag till Göteborgs Stads delårsrapport. Antal ej verkställda beslut åren 2018–2020

	2018	2019	2020
Daglig verksamhet enligt LSS	30	65	80

Källa: Stadsledningskontoret.

Den stora ökningen och varaktigheten behöver utredas vad gäller orsak och ökningens konsekvens för målgruppen. Vidare behöver åtgärder utformas som minskar antalet ej verkställda ärenden. Funktionsstödsförvaltningen pekar på att pandemin påverkat möjligheten att genomföra alla beslut. De nämner också att personer tackar nej till erbjudande, att personer avvaktar, att utförare sagt nej till att ta emot brukare och andra orsaker påverkar antalet registreringar av ej genomförda beslut. De nämner också att det saknas platser för personer med autism och utåtagerande beteende. Under perioden har valfrihetssystemet, LOV, inrättats. En analys behöver göras om det uppstått icke önskvärda effekter i samband med införandet.

Även om antalet ej verkställda beslut ökar så verkar det inte påverkat väntetiden enligt IVO:s rapportering för 2018–2020.

Tabell 7.2 Väntetiden, månader i median, för insatser inom LSS Daglig verksamhet för Göteborgs kommun under 2018–2020

	2018	2019	2020
Daglig verksamhet	8,5	8	8

Källa: IVO 2020.

Statistiska centralbyrån, SCB, beskriver i sin arbetsmarknadsrapport situationen för personer med funktionsnedsättning. Andelen sysselsatta är lägre bland personer med funktionsnedsättning än i övriga befolkningen. Bland personer med funktionsnedsättning och nedsatt arbetsförmåga är arbetslösheten 17 procent. Enligt SCB är det vanligare bland personer med funktionsnedsättning än övriga befolkningen att uppleva våld, hot och mobbing på arbetsplatsen. Pandemiåret har sannolikt ytterligare försämrat för målgruppen då många arbetsplatser och dagliga verksamheter stängt ner.

För att tillmötesgå personer med funktionsnedsättning vad gäller det här rättighetsområdet förväntas stadens nämnder och styrelser arbeta enligt fyra strategier de närmaste åren.

- » Staden ska anställa fler personer med funktionsnedsättning. Arbetsplatserna ska vara tillgängliga.
- » Staden ska samarbeta med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och privata företag för att fler personer med funktionsnedsättning ska kunna arbeta. När gymnasieskolan tar slut är detta samarbete extra viktigt.
- » Staden ska ta fram praktikplatser och meningsfull sysselsättning för personer med funktionsnedsättning.
- » Staden ska arbeta aktivt för att förhindra diskriminering.

Alla nämnder och styrelser har ett ansvar för strategiernas genomförande och områdets utveckling. Ett särskilt ansvar har Inköps- och upphandlingsnämnden, Kommunstyrelsen, Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, Nämnden för funktionsstöd, Socialnämnden Centrum, Socialnämnden Hisingen, Socialnämnden Nordost, Socialnämnden Sydväst, Styrelser inom Business region Göteborgskoncernen i kluster näringsliv, Utbildningsnämnden.

10.7.1 Indikatorer 7.1-3

Indikator 7.1

Antal anställda med lönebidrag i Göteborgs Stad

	Samtliga
Göteborgs Stad	244

Källa: Stadsledningskontoret oktober 2020.

Indikator 7.2

Andel som angett arbete som sysselsättning

	Samtliga	Personer med funktionsnedsättning
Göteborg	59 %	39 %
Kvinnor	54 %	35 %
Män	63 %	42 %
Ålder 25-64 män och kvinnor	77 %	58 %
Regionen	58 %	38 %

Källa: Nationella Folkhälsoenkäten, Hälsa på lika villkor 2020.

Indikator 7.3

Andel som angett arbetslös som sysselsättning

	Samtliga	Personer med funktionsnedsättning
Göteborg	5 %	7 %
Kvinnor	5 %	5 %
Män	5 %	9 %
Ålder 25-64 män och kvinnor	6 %	9 %
Regionen	4 %	6 %

Källa: Nationella Folkhälsoenkäten, Hälsa på lika villkor 2020.

10.7.2 Kvalitativ bedömning av indikatorerna

Ett viktigt rättighetsområde är rätten till arbete och sysselsättning. Situationen på arbetsmarknaden är anmärkningsvärt svår för personer med funktionsnedsättning. Med ett avlönat arbete följer förutom en förbättrad ekonomi även förbättrad livskvalitet och hälsa. Av den anledningen är det av största vikt att arbetet med strategierna på området leder till en förbättrad situation. Utfallen på två av indikatorerna visar hur angeläget området är. Den tredje indikatorn som anger antalet anställda med lönebidrag är i dess nuvarande utformning svår att bedöma. För att områdets utveckling ska kunna följas behöver fler indikatorer tillkomma som kan ge mer detaljerad information om var hindren finns. Antalet personer som anställts med lönebidrag behöver kompletteras med referensvärden och sättas i ett större sammanhang baserat på population och andra sociala variabler. Det samlade kvalitetsvärdet för områdets indikatorer blir Medel.

Rätten till bästa möjliga hälsa	Kvalitet i insamlingen av data	Kvalitet i data inför kommande uppföljning	Kvalitet i data, för effektmätning
Antal anställda med lönebidrag i Göteborgs Stad	Hög	Hög	Låg
Andel som angett arbete som sysselsättning	Hög	Hög	Medel
Andel som angett arbetslös som sysselsättning	Hög	Hög	Medel

10.8 Rätten till fungerande bostad

Personer med funktionsnedsättning har rätt till en tillgänglig bostad och att leva ett självständigt liv i ett samhälle med lika valmöjligheter som andra. Det inkluderar rätten till att ha inflytande över bostadsform med eller utan stöd och att välja bostadsort. Bostaden ska vara tillgänglig och bidra till en tillfredställande levnadsstandard och inte bli ett ekonomiskt hinder. Fungerande bostadssituation ska utformas i samverkan med personer med funktionsnedsättning.

Det är brist på bostäder med särskild service, och de är ojämnt fördelade över staden. Tillgången är inte i balans med behovet, och antalet nya bostäder per år är för lågt. I det ordinarie bostadsbeståndet är många bostäder otillgängliga.

Årsredovisningen 2020 anger att det vid årets utgång fanns 98 st ej verkställda beslut om boende med särskild service (BmSS). Det är en minskning med 9 procent jämfört med 2018. Antal personer med beslut om boende med särskild service (BmSS) ökade under samma period med 8 procent till 1677 stycken. I budgeten finns för 2021 ett särskilt uppdrag för Fastighetsnämnden och Nämnden för funktionsstöd att öka tillgången till bostäder med särskild service.

Väntetiden är för Boende med särskild service (BmSS) är omkring ett år.

Tabell 8.1: Väntetiden, månader i median, för insatser inom LSS för Göteborgs kommun under 2018–2020

	2018	2019	2020
Boende, barn och ungdomar	10	12	14
Bostad för vuxna	14	11	14

Källa: IVO 2020.

För att tillmötesgå personer med funktionsnedsättning vad gäller det här rättighetsområdet förväntas stadens nämnder och styrelser arbeta enligt tre strategier de närmaste åren.

- » Stadens verksamheter ska tillämpa och ställa krav på universell utformning vid nybyggnation av bostäder.
- » Stadens verksamheter ska systematiskt inventera och åtgärda identifierade hinder i bostäder.
- » Stadens verksamheter ska vid större renoveringar verka för att öka antalet tillgängliga och användbara bostäder.

Ett särskilt ansvar för strategiernas genomförande och områdets utveckling har Byggnadsnämnden, Fastighetsnämnden, Lokalnämnden, Nämnden för funktionsstöd, Socialnämnden Centrum, Socialnämnden Hisingen, Socialnämnden Nordost, Socialnämnden Sydväst, Styrelser inom Framtidskoncernen, kluster bostäder, Styrelser inom Higab, kluster lokaler och Äldre samt vård- och omsorgsnämnden

10.8.1 Indikatorer 8.1-3

Indikator 8.1

Andel tillgänglighetsmärkta hyresbostäder i annonserade lägenheter 2020

	Samtliga
Göteborgs Stad	24 %

Källa: Boplats, Annonserade hyreslägenheter, som taggats som Tillgänglighetsmärkta på boplats.se.

Indikator 8.2

Tillgänglighet i befintligt bostadsbestånd (TIBB)

	Nivå 0, 1 eller 2	Nivå 3, 4 eller 5
Göteborg	94 %	6 %

Källa: Fastighetskontoret 2018. Privata och kommunala bostadsbolag. Stadsledningskontorets bearbetning.

Kommentar och förklaring till Indikator 8.2, TIBB

Med tillgänglighet i befintligt bostadsbestånd, TIBB, avses gångvägar, angöring, uteplats, entré, miljöhus, tvättstuga, förråd, gemensamhetslokal i hyresfastigheter, i privat eller Göteborgs Stads ägo.

Tabell 8.2 Likheter och skillnaden mellan TIBB nivå 1 och TIBB nivå 5

	TIBB Nivå 1	TIBB Nivå 5
Entrén fungerar för personer som kan gå i trappor och inte använder gånghjälpmedel, möjligtvis käpp, men som kan ha balanssvårigheter samt som kan ha nedsatt syn	X	X
Entrén fungerar för personer som inte kan gå i trappor och som använder rollator eller rullstol och måste ha med dem hela vägen in i bostaden.		X
God belysning vid gångvägar, entré och i trapphus	X	X
Gångväg fram till entrén är fast, jämn och tydligt markerad mot angörande mark	X	X
Ledstänger vid trappor och ramper	X	X
Kontrastmarkerade trappor i trapphus	X	X
Gångväg fram till entrén utan trappsteg		X
Nivåfritt eller ramp/hiss vid entrén		X
Tillräckligt stor plan yta utanför entrén (vilplan)		X
Automatisk dörröppnare		X
Hiss med minimimåtten 1100x1400 cm, nåbar utan trappsteg		X

Indikator 8.3

Andel avvikelser rörande tillgänglighet i nybyggnation

	Avvikelse
Göteborg	<1%

Källa: Stadsbyggnadskontoret Jan-Apr 2021.

Med avvikelse avses beviljade avsteg vid bygglov, startbesked samt godkända brister i slutbeskedet. Det saknas sammanställd statistik på indikatorn. Från och med januari 2021 upprättar Stadsbyggnadskontoret en sammanställning. Underlaget jan-april får av den anledningen betraktas som preliminärt.

10.8.2 Kvalitativ bedömning av indikatorerna

Rätten till bostad är en viktig rättighet då få personer med funktionsnedsättning kan konkurrera om bostäder på den öppna marknaden. De tre indikatorerna anger färdriktningen vad gäller nybyggnation och tillgänglighet i befintligt bostadsbestånd av hyresrätter. Alla tre indikatorerna håller hög kvalitet vad gäller insamling, användbarhet och i vilken grad de omfattar målet inom området. Utfallet är på två av dem på en låg nivå vad gäller befintligt hyresbestånd. TIBB är under utveckling, därför bedöms kvaliteten på underlaget för kommande uppföljning som Medel. Det samlade kvalitetsutfallet för alla indikatorer är Hög.

Rätten till fungerande bostad	Kvalitet i insamlingen av data	Kvalitet i data inför kommande uppföljning	Kvalitet i data, för effektmätning
Andel tillgänglighetsmärkta bostäder i kommunalt bostadsbestånd 2020	Hög	Hög	Hög
Tillgänglighet i befintligt bostadsbestånd (TIBB)	Hög	Medel	Hög
Andel avvikelser rörande tillgänglighet i nybyggnation	Hög	Hög	Hög

10.9 Rätten att kunna förflytta sig i och använda Göteborgs inne- och utemiljöer

Personer med funktionsnedsättning har rätt till en tillgänglig och användbar inne- och utemiljö. Tillgängliga och användbara transporter och miljöer är en förutsättning för att uppnå full delaktighet för personer med funktionsnedsättning på lika villkor som andra.

Alla enkelt avhjälpbara hinder är inte åtgärdade och principen om universell utformning efterlevs inte alltid. Detta begränsar möjligheten att använda stadens inne- och utemiljöer. Många personer med funktionsnedsättning tvingas också att avstå från att resa på grund av brister i samordning, helhetssyn och information.

För att tillmötesgå personer med funktionsnedsättning vad gäller det här rättighetsområdet förväntas stadens nämnder och styrelser arbeta enligt tre strategier de närmaste åren.

- » Stadens verksamheter ska tillämpa och ställa krav på universell utformning vid, stadsplanering samt ny- och ombyggnationer av stadens inne- och utemiljöer.
- » Stadens verksamheter ska åtgärda enkelt avhjälpbara hinder i inne- och utemiljöer.
- » Stadens verksamheter ska säkerställa tillgång till flexibla och tillgängliga transporter så att personer med funktionsnedsättning kan förflytta sig på lika villkor som andra.

Alla nämnder och styrelser har ett ansvar för strategiernas genomförande och områdets utveckling. Ett särskilt ansvar har Byggnadsnämnden, Fastighetsnämnden, Idrotts- och föreningsnämnden, Lokalnämnden, Park- och naturnämnden, Styrelser inom Framtiden-koncernen i kluster bostäder, Styrelser inom Higabkoncernen i kluster lokaler samt Trafiknämnden.

10.9.1 Indikatorer 9.1-3

Indikator 9.1

Andel åtgärdade anläggningar med avseende på enkelt avhjälpna hinder

	Åtgärdade EAH
Göteborg	88 %

Källa: Fastighetskontoret 2020.

Indikator 9.2

Andel hållplatser anpassade för personer med funktionsnedsättning

Göteborgs Stad	Åtgärdade	Nästan åtgärdade	Ej åtgärdade
Jan 2020	56 %	33 %	12 %
Jan 2019	56 %	33 %	12 %
Jan 2018	30 %	53 %	18 %

Källa: Västra Götalandsregionen. Andel av prioriterade hållplatser som är åtgärdade, nästan åtgärdade eller ej åtgärdade jan 2020. I Göteborg är det cirka 40 procent av alla hållplatser som är prioriterade. Med anpassade avses tillgängliggjorda enligt kriterier, se bilaga 1. Nästan åtgärdade innebär att något av kriterierna men inte alla är genomförda.

Indikator 9.3

Brukarenkät färdtjänst - Nöjdhet färdtjänstresor 2020

	Samtliga
Göteborg	91 %

Källa: Svensk kollektivtrafik, ANBARO brukarundersökning. Uttag gjort av Trafikkontoret.

10.9.2 Kvalitativ bedömning av indikatorerna

Rätten att kunna förflytta sig i och använda Göteborgs inne- och utemiljöer omfattar många människor och berör många miljöer. Att kontinuerligt mäta hur staden säkerställer tillgängliga miljöer samtidigt som man genom brukarundersökningar får en bild av nöjdhet är en bra strategi för indikatorerna inom området. För att ge en starkare bild av hur området utvecklas behöver fler indikatorer tas fram som når fler brukare och som beskriver fler miljöer. Den samlade kvalitetsnivån blir av det skälet Medel.

Rätten att kunna förflytta sig i och använda Göteborgs inne- och utemiljöer	Kvalitet i insamlingen av data	Kvalitet i data inför kommande uppföljning	Kvalitet i data, för effektmätning
Andel åtgärdade anläggningar med avseende på enkelt avhjälpna hinder	Hög	Hög	Hög
Andel hållplatser anpassade för personer med funktionsnedsättning	Medel	Medel	Hög
Brukarenkät färdtjänst - Nöjdhet färdtjänstresor	Medel	Medel	Medel

10.10 Rätten till en meningsfull fritid

Personer med funktionsnedsättning har rätt att på lika villkor som andra kunna välja innehållet i och utforma sin fritid. Det kan vara att ta del av och utöva exempelvis kultur, idrott eller friluftsliv.

Stillasittande fritid är vanligare bland personer med funktionsnedsättning än i övriga befolkningen. Barn med funktionsnedsättning är i högre grad än andra beroende av familjens stöd och ekonomiska förutsättningar för att få en meningsfull fritid med möjlighet till vänskapsrelationer. Det finns brister i information om aktiviteter, hinder att ta sig till och från en aktivitet samt brister i kunskap om funktionshinder och bemötande, som gör att hela kedjan inte fungerar. Det finns också brister i samordning mellan aktörer som på olika sätt ska möjliggöra rätten till en meningsfull fritid för personer med funktionsnedsättning.

För att tillmötesgå personer med funktionsnedsättning vad gäller det här rättighetsområdet förväntas stadens nämnder och styrelser arbeta enligt två strategier de närmaste åren.

- » Stadens verksamheter ska samverka och åtgärda hinder så att personer med funktionsnedsättning ska kunna ha en meningsfull fritid på lika villkor som andra.
- » Stadens föreningsbidrag och annat stöd till föreningar ska bidra till att personer med funktionsnedsättning ska kunna ha en meningsfull fritid på lika villkor som andra.

Ett särskilt ansvar för strategiernas genomförande och områdets utveckling har Idrotts- och föreningsnämnden, Kulturnämnden, Lokalnämnden, Nämnden för funktionsstöd, Socialnämnden Centrum, Socialnämnden Hisingen, Socialnämnden Nordost, Socialnämnden Sydväst, Styrelser inom Göteborg & CO koncernen i kluster turism, kultur och evenemang och Trafiknämnden.

10.10.1 Indikatorer 10.1-6

Indikator 10.1

Andel som ägnar sig åt fysisk aktivitet mer än 30 min/vecka

	Samtliga	Personer med funktionsnedsättning
Göteborg	65 %	46 %
Kvinnor	63 %	46 %
Män	66 %	46 %
Regionen	65 %	48 %

Källa: Nationella Folkhälsoenkäten, Hälsa på lika villkor 2020.

Indikator 10.2

Andel som tagit del av idrottsevenemang senaste året

	Samtliga	Personer med funktionsnedsättning
Göteborg	39 %	23 %
Kvinnor	32 %	18 %
Män	46 %	29 %
Regionen	41 %	25 %

Källa: Nationella Folkhälsoenkäten, Hälsa på lika villkor 2020.

Indikator 10.3

Andel som tagit del av kulturella aktiviteter senaste året

	Samtliga	Personer med funktionsnedsättning
Göteborg	68 %	51 %
Kvinnor	71 %	54 %
Män	65 %	47 %
Regionen	64 %	49 %

Källa: Nationella Folkhälsoenkäten, Hälsa på lika villkor 2020.

Indikator 10.4

Andel åtgärdade idrottsanläggningar och badhus med avseende på enkelt avhjälpna hinder

	Samtliga
Göteborg	94 %

Källa: Idrott- och föreningsförvaltningen 2020.

Indikator 10.5

Andel åtgärdade kulturanläggningar med avseende på enkelt avhjälpna hinder

	Samtliga
Göteborg	73 %

Källa: HIGAB AB 2020.

Indikator 10.6

Andel kultur- och idrottsaktiviteter i stadens kalendarium som har information om tillgänglighet

	Samtliga
Göteborg	58 %

Källa: Konsument- och medborgarservice 2020.

10.10.2 Kvalitativ bedömning av indikatorerna

Rätten till en meningsfull fritid handlar om att kunna ta del av och utöva exempelvis kultur, idrott eller friluftsliv. Indikatorerna fångar in brukarnas perspektiv genom enkät och visar också på stadens arbete med att tillgängliggöra idrotts- och kulturevenemang parallellt med att beskriva anläggningar och byggnaders tillgänglighet. Den samlade bedömningen för området är hög vad gäller indikatorernas kvalitet och möjlighet att beskriva områdets utveckling över tid.

Rätten till en meningsfull fritid	Kvalitet i insamlingen av data	Kvalitet i data inför kommande uppföljning	Kvalitet i data, för effektmätning
Andel som ägnar sig åt fysisk aktivitet mer än 30min/vecka	Hög	Hög	Hög
Andel som tagit del av idrottsevenemang senaste året	Hög	Hög	Hög
Andel som tagit del av kulturella aktiviteter senaste året	Hög	Hög	Hög
Andel åtgärdade idrottsanläggningar och badhus med avseende på enkelt avhjälpna hinder	Hög	Hög	Hög
Andel åtgärdade kultur- anläggningar med avseende på enkelt avhjälpna hinder	Hög	Hög	Hög
Andel kultur- och idrottsaktiviteter i stadens kalendarium som har information om tillgänglighet	Hög	Hög	Hög

11. Referenser

- Arbetsförmedlingen**, 2020, Unga med funktionsnedsättning på Arbetsförmedlingen – Hur går det för dem? , 2020:6
- Boverket**, 2014, Inventera tillgänglighet i flerbostadshus – en handbok
- Boverket**, 2018, Analys av reglerna om enkelt avhjälptra hinder, 2018:31
- BRIS**, 2021, Årsrapport 2020
- DHB**, Rätten till teckenspråk finns inte i praktiken för personer med dövhet, hörselskada, språkstörning samt ytterligare funktionsnedsättning, 2019
- Enkätfabriken**, 2021, Barn och ungas fritidsvanor
- Enkätfabriken**, 2021, Utfall elevenkät Åk 2, åk 5, åk 9 , Gy2, Grundsär- och Gymnasiesärskolan
- ESV**, 2007, Resultatindikatorer – en idéskrift
- FUB**, 2018, 500 röster om LSS
- FUB**, 2021, Fångad i fattigdom
- Funktionsrätt Göteborg**, 2019, Individstöd, Erfarenhetsrapport – tema skola
- Försäkringskassan**, 2021, Socialförsäkringen i siffror 2021.
- Göteborgs Stad Fastighetskontoret**, 2020, Uppföljning av EAH 2019 – Staden tillgänglig för alla
- Göteborgs stad FK**, 2019, Livsvillkoren för personer med fysisk, psykisk och intellektuell funktionsnedsättning ska förbättras Dnr: 0966/19
- Göteborgs Stad**, 2020, Staden tillgänglig för alla – Uppföljning av enkelt avhjälptra hinder 2019
- Göteborgs Stad**, 2020, Trainee för personer med funktionsnedsättning. HR-avdelningen
- Göteborgs Stad**, loFF, 2019, Staden tillgänglig för alla – Lägesrapport
- Hjälpmiddelsinstitutet**, 2012, Tillgänglighet i befintligt bostadsbestånd, TIBB 2.0 – Handbok med råd och anvisningar
- IFAU**, 2021, Unga som varken arbetar eller studerar – En beskrivning av gruppen och effekter av insatser för att möta problemet
- ISF**, 2021, Avslag på ansökan om aktivitetsersättning – En analys av hur det går för unga som får avslag på sin ansökan om aktivitetsersättning vid nedsatt arbetsförmåga
- MFD**, 2020, Aktiv fritid
- MFD**, 2020, Hinder och möjligheter för ett inkluderande barnrättsarbete – kunskap om levnadsvillkor för barn och unga med funktionsnedsättning
- MFD**, 2021, Uppföljning av funktionshinderspolitiken 2020
- MFD**, 2021, Uppföljning av kommuner 2020
- MFD**, Information om tolktjänst i arbetslivet 2020
- MFD**, Tillgänglighet i det allmänna valet 2018 – Resultat från Rivkraft innan och efter det allmänna valet, 2019
- MUCF**, Kartläggning av öppen fritidsverksamhet – en nationell bild och faktorer som påverkar deltagande, 2016
- Myndigheten för delaktighet**, 2019, Ekonomisk jämställdhet för kvinnor med funktionsnedsättning Kartläggning av utmaningar för att nå det andra jämställdhetspolitiska delmålet, Rapport 2019:8
- Myndigheten för delaktighet**, Redovisning av ett regeringsuppdrag om att kartlägga lokala och regionala satsningar samt tillgången till fritidshjälpmiddel, 2020:6

Riksrevisionen, Nekad sjuk- och aktivitetsersättning – effekter på inkomst och hälsa, RIR 2018:9

SCB, 2020, Situationen på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning

SCB, 2018, Deltagande i de allmänna valen 2018

SCB, 2019 Deltagande i Europaparlamentsvalet 2019

SCB, 2015 Valdeltagande bland personer med funktionsnedsättning

SCB, 2020, Lämna ingen utanför. Statistisk lägesbild av genomförandet av Agenda 2030 i Sverige.

Socialstyrelsen, 2020, Öppna jämförelser 2020 – stöd till personer med funktionsnedsättning LSS

Socialstyrelsen, 2021, Insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning – Lägesrapport 2021

Svensk Kollektivtrafik, 2020, ANBARO årsrapport 2020

Trafikanalys, 2019, Kartläggning av funktionshinder i kollektivtrafiken

Trafikanalys, 2019, Kollektivtrafikens barriärer – kartläggning av hinder i kollektivtrafikens tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, 2019:3

Valmyndigheten, Erfarenheter från valen 2018

Västra Götalandsregionen, 2018, Strategi för kollektivtrafik på jämlika villkor – med utgångspunkt i de sju diskriminering

Västra Götalandsregionen, 2016, En dokumentation av Göteborgs Kulturkalas och Kultur i Västs tillgänglighetsarbete med Barnens Kulturkalas.

12. Bilaga

Tabell 1: Datakällor och definitioner

Datakälla	Beskrivning	Definition av funktionsnedsättning eller annan information om data
Nationella folkhälsoenkäten. Hälsa på lika villkor	Folkhälsomyndigheten genomför regelbundet enkätundersökningen "Hälsa på lika villkor?" riktad till befolkningen i åldrarna 16-84 år.	Utifrån frågor om långvarig sjukdom, syn, hörsel och rörelseförmåga har gruppen med funktionsnedsättning bildats.
Sitelprover - Webverktyg	Sitelprover är en metod som hjälper organisationer att optimera tillgänglighet på sina hemsidor. Sitelprover ger information och förslag på åtgärder i syfte att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning.	Sitelprover definierar tillgänglighet enligt WCAG. Med denna definition når Sitelprover förbättringar för en bred målgrupp med funktionsnedsättning.
Brukarenkät utförare	Rådet för främjande av kommunala analyser, RKA, är en ideell förening som bildats i samarbete mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner, SKR. Uppdraget är att underlätta uppföljning och analys av olika verksamheter i kommuner och regioner genom att tillhandahålla statistik i en databas - Kolada.	Kolada når brukare som har en insats enligt SoL eller LSS.
KEKS	Göteborgs Stad är medlem av KEKS. Medlemskap i KEKS är öppet för kommunala förvaltningar och andra organisationer som ansvarar för och driver öppen ungdomsverksamhet. Exempel på öppen ungdomsverksamhet är fritidsgårdar, ungdomens hus, ungdomsprojekt och fältverksamhet, det vill säga verksamheter där ungdomar deltar frivilligt för att de själva vill. Organisatoriskt är KEKS ett nätverk och finansieras i huvudsak av medlemsavgifter.	En av frågorna i enkäten handlar om huruvida de svarande har en funktionsvariation. I frågan anges exempel på olika funktionsnedsättningar.
Brukarenkät myndighet	Institutet för kvalitetsindikatorer, Indikator, utför enkäten på beställning av Göteborgs Stad.	Enkäten når brukare som har en aktuell insats inom LSS och SoL.
Lönebidrag	Andel personer med lönebidragsanställning i Göteborgs Stad.	Stadsledningskontoret registerför antalet medarbetare som har en lönebidragsanställning
TIBB	Tillgänglighet i miljön utanför bostäder	TIBB är ett kvalitetsinstrument och omfattar hyreshus (hyresrätter i flerbostadshus) och deras: gångvägar, angöring, uteplats, entré, miljöhus, tvättstuga, förråd, gemensamhetslokal.
Tillgänglighet i kommunalt bostadsbestånd	Göteborgs stad anger tillgänglighet i bostäder som förmedlas via nya.boplats.se	Tillgänglighetsmärkta lägenheter är för de som har ett behov av en lägenhet med god tillgänglighet, låga trösklar och rymliga badrum och som ligger i markplan eller har hiss.

Datakälla	Beskrivning	Definition av funktionsnedsättning eller annan information om data
Avvikelse i byggprocessen	Tillgänglighet i nyproduktion	Stadsbyggnadskontoret som handlägger bygglov registrerar avvikelser som berör tillgänglighet
Tillgänglighetsdatabasen	Tillgänglighetsdatabasen (TD) är en databas om fysiska tillgänglighet inom offentlig service m.m.	Tillgänglighetsdatabasen registrerar genom märkning i vilken grad publika anläggningar är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning
Enkelt avhjälpna hinder	Lagstadgad skyldighet att identifiera och åtgärda tillgänglighetshinder	Tillgänglighetshinder definieras enligt Plan- och bygglagen.
Tillgängliga hållplatser	Tillgängliga hållplatser i kollektivtrafiken	Västtrafik definierar tillgänglighet utifrån att det finns: <ul style="list-style-type: none"> • Väderskydd • Bänk • Resningshandtag • Belysning • Realtid • 17-sten • Ledstråk • Kontrastmarkering • Plats för ramp • Västtrafik sammanställer årliga rapporter
Färdtjänst	Nöjdhet med färdtjänst	Definition av målgrupp är de som har rätt till färdtjänst och som nyttjar servicen.
Tillgänglighet i kalender	Tillgänglighetsmärkning av aktiviteter inom kultur och fritid	En genomgång görs av samtliga aktiviteter och en sammanställning görs av i vilken grad de är tillgänglighetsmärkta i annonseringen
Kommunikationsplaner	I vilken grad funktionsnedsättning adresseras i stadens kommunikationsplaner	Insamling sker av gällande planer och en analys görs av i vilken grad funktionsnedsättning adresseras.

Kontakt

Telefon:
031-365 00 00 (Göteborgs Stads kontaktcenter)

E-post:
goteborg@goteborg.se

